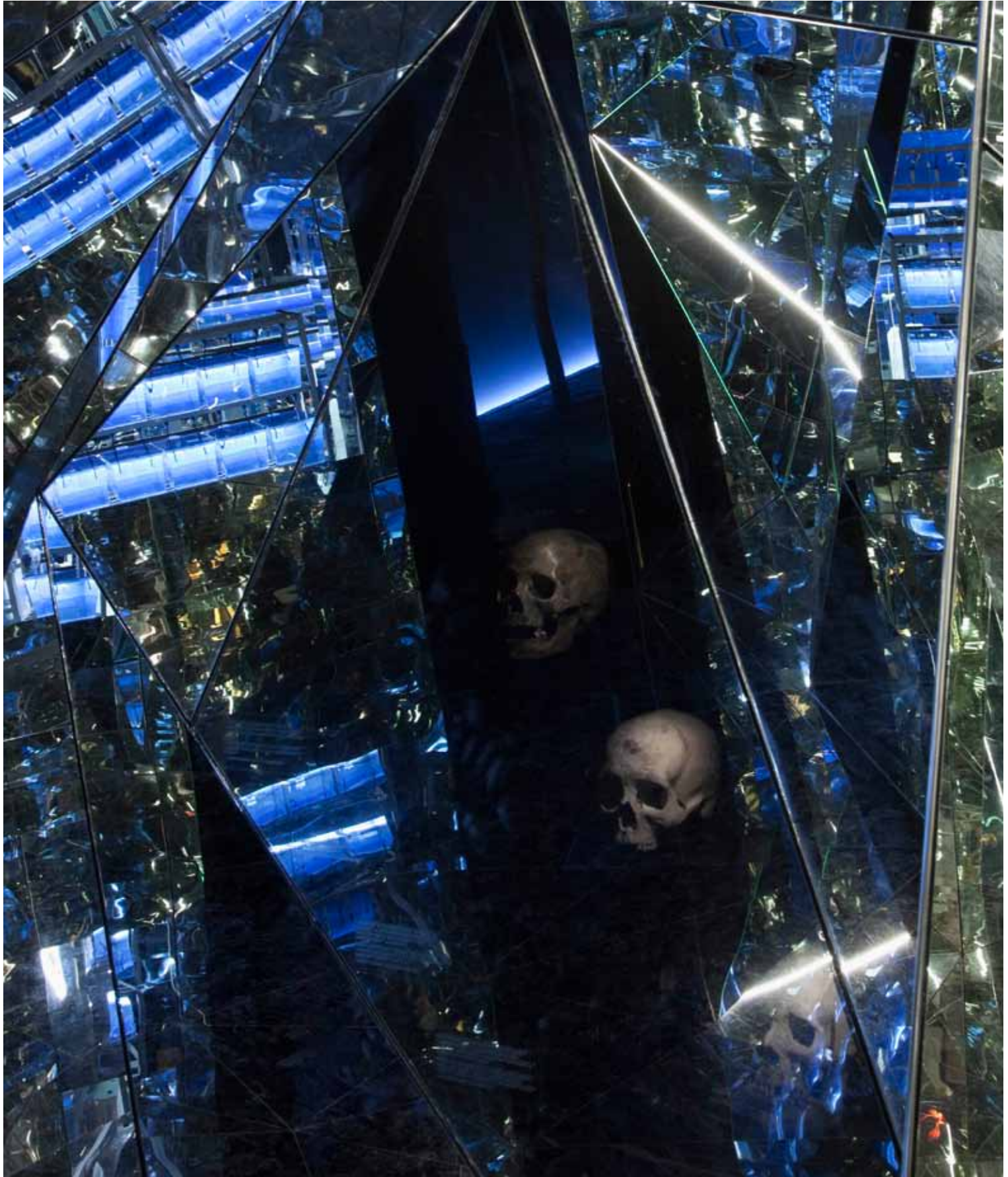

ÅRSRAPPORT 2011

NORSK
EKG
MUSEUM

INNHold

NORSK TEKNISK MUSEUM.....	3	NASJONALE MUSEUMSNETTVERK	16
<i>Mind gap</i>	<i>4</i>	<i>Medisinhistorisk museumsnettverk</i>	<i>17</i>
<i>Instrument – fortellinger om vitenskap</i>	<i>5</i>	<i>Nettverk for teknologi</i>	
<i>Sonic Interaction Design</i>	<i>5</i>	<i>- og industrihistorie</i>	<i>17</i>
<i>Chevrolet 100 år</i>	<i>6</i>		
<i>Skjønnhet og helse; det ytre og indre – seminar, utstilling og katalog</i>	<i>6</i>	MUSEUMSBUTIKK, KAFÉ OG EVENTS	17
<i>Gagarin</i>	<i>6</i>	<i>Museumsbutikken</i>	<i>17</i>
FORMIDLING	7	<i>Kafeen</i>	<i>17</i>
<i>Formidlingsplanen</i>	<i>7</i>	ARRANGEMENT	17
<i>Den kulturelle skolesekken</i>	<i>7</i>	<i>Venneforeningen</i>	<i>17</i>
<i>Nye formidlingstiltak</i>	<i>7</i>		
<i>Pedagogisk utvikling</i>	<i>7</i>	KOMMUNIKASJON OG SAMFUNNSKONTAKT	18
<i>Møte med minner</i>	<i>8</i>	<i>Synlighet i media</i>	<i>18</i>
<i>Møte med minner – konferanse</i>	<i>8</i>		
<i>Høst- og vårprogram</i>	<i>8</i>	PUBLIKASJONER	19
<i>Arrangement</i>	<i>8</i>		
SAMLINGENE	12	KONFERANSEINNLEGG:	19
<i>Samlingsforvaltning</i>	<i>12</i>	VERV:	19
<i>Magasinsituasjonen</i>	<i>12</i>		
<i>Fellesmagasin</i>	<i>12</i>	ORGANISASJON OG SIKKERHET	20
<i>Observatoriet</i>	<i>12</i>	<i>Bemanning og årsverk</i>	<i>20</i>
<i>Instrument - fortellinger</i>		<i>Likestilling</i>	<i>20</i>
<i>om vitenskap</i>	<i>12</i>	<i>Arbeidsmiljø og HMS</i>	<i>20</i>
<i>Dextra Photo</i>	<i>12</i>	<i>Sykefravær</i>	<i>20</i>
<i>Arkiv</i>	<i>13</i>	<i>Sikkerhet</i>	<i>20</i>
<i>Fotoarkivet</i>	<i>13</i>		
<i>Bibliotek</i>	<i>13</i>	PLANLAGTE UTSTILLINGER	20
<i>Innsamling</i>	<i>13</i>	<i>Jubileum 2014</i>	<i>20</i>
<i>Utlån og innlån</i>	<i>15</i>		
FORSKNING	15	AKTIVITETSKALENDEREN	22
<i>Performative representasjoner</i>	<i>15</i>		
<i>Tvangsarbeidets politiske økonomi</i>	<i>15</i>	NØKKELTALL	24
<i>Hjula Væveri</i>	<i>15</i>		
<i>Miracle</i>	<i>15</i>	STYRETS ÅRSBERETNING	25
<i>Artefacts</i>	<i>15</i>	<i>Årsberetning 2011</i>	<i>25</i>
<i>Motefoto</i>	<i>15</i>	<i>Norsk Teknisk Museum</i>	<i>25</i>
<i>Rapport: Psykiatrihistorie – arkiv, museer, samlinger og utstillinger</i>	<i>15</i>	<i>Et sentralt museum for barn og unge</i>	<i>25</i>
EGENUTVIKLING OG UTVIKLING AV SEKTOREN	16	<i>Utstillingene i 2011</i>	<i>25</i>
<i>Akerselva digitalt, Kultur-</i>		<i>Samlingene</i>	<i>25</i>
<i>og naturreiser</i>	<i>16</i>	<i>Forskning</i>	<i>25</i>
<i>Digitalt museum</i>	<i>16</i>	<i>Skoletilbud</i>	<i>25</i>
<i>Industriuseum.no</i>	<i>16</i>	<i>Tilrettelagt kulturtilbud for personer med demens</i>	<i>26</i>
INTERNASJONALT SAMARBEID	16	<i>Nasjonale museumsnettverk</i>	<i>26</i>
<i>Inventing Europe</i>	<i>16</i>	<i>Internasjonalt samarbeid</i>	<i>26</i>
<i>DISHES</i>	<i>16</i>	<i>Norsk Teknisk Museums Venner</i>	<i>26</i>
<i>Den 23. nordiske medisinhistoriske kongress</i>	<i>16</i>	<i>Organisasjon, bygg og helse, miljø og sikkerhet</i>	<i>26</i>
<i>FotoRejestr</i>	<i>16</i>	<i>Tiltak mot diskriminering og for tilgjengelighet</i>	<i>27</i>
		<i>Økonomi</i>	<i>27</i>

ÅRSRAPPORT 2011

MIND GAP UNDER OPPFØRING

NORSK TEKNISK MUSEUM

Stiftelsen Norsk Teknisk Museum er Norges største historiske og samtidshistoriske museum med det nasjonale ansvaret på områdene teknikk, naturvitenskap og medisin. Nasjonalt medisinsk museum og Vitensenteret er integrert i museet. Visjonen er å være Norges mest synlige, dristige og dialogorienterte museum.

Museet er i hovedsak finansiert gjennom offentlige midler fra Kulturdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet. I tillegg finansieres museet av egeninntekter og private aktører.

2011 var på alle måter fantastisk for Norsk Teknisk Museum. Museet slo sin egen besøksrekord for tredje gang på fire år. Besøktallet var ved årets slutt 260 119, en økning på rundt 12 prosent fra 2010. To store utstillinger åpnet i løpet av året. I april innviet museet *Mind Gap*, en utstilling om hjernen og hjerneforskning. Den ble designet av Robert Wilson, en av verdens mest anerkjente scenekunstnere. I desember åpnet *Instrument – fortellinger om vitenskap*. Den er fast og viser fysiske instrumenter fra 1700-tallet til begynnelsen av 1900-tallet, blant annet Kristian Birkelands Terrella og hans berømte elektriske kanon.

Norges Museumsforbund tildelte museet prisen Årets museum 2011. Juryen mente at museet de senere år har bygget opp en eksperimentell utstillingstradisjon med nyskapende og spennende utstillingskonsepter. De mente også at Vitensenteret på museet "gir barn og unge en unik mulighet til å prøve ut nysgjerrighet, kreativitet og eksperimentlyst i møtet med et hav av enkle og forståelige installasjoner" og at museet derfor er en viktig aktør i Kunnskapsløftet.

Aftenposten testet de største museene i Osloområdet sommeren 2011. Syv kriterier ble lagt til grunn. Norsk Teknisk Museum fikk høyest mulige karakter. Avisen skrev at "Teknisk Museum er en perle. Blanding av historiske, kunstneriske og interaktive utstillinger gir noe for enhver og holder alle et svært høyt nivå."

Norsk Teknisk Museum er Norges største skolemuseum. I 2011 besøkte 59 398 elever museet. De ble tilbudt 30 ulike pedagogiske opplegg. 55 prosent av alle besøkende er under 18, noe som plasserer museet i en særstilling i dette segmentet.

Museet forvalter en av Norges største museumssamlinger med over 2 millioner enkeltobjekt, primært innenfor den tekniske, den naturvitenskapelige, den medisinske og den industrielle kulturarven.

I løpet av 2011 finansierte museet utbyggingen av sitt fjernmagasin, fra 11 000 til 22 000 kbm. I forbindelse med utbyggingen satte museet i gang et omfattende REVITA-arbeid. Det skal strekke seg flere år frem i tid.

De permanente og temporære utstillingene dekker et areale på ca. 12 000 kvm. De formidler hvordan teknikk, vitenskap, medisin og industri har utviklet seg, i samspill med resten av samfunnet, de siste 150 årene.

Museet har nasjonalt ansvar for å koordinere og utvikle de nasjonale museumsnettverkene for teknologi- og industrihistorie, samt medisinhistorie. Museet driver dokumentasjon og forskning innenfor teknologi-, vitenskaps- og medisinhistorie.

Vitensenteret på Norsk Teknisk Museum er det best besøkte blant de åtte regionale vitensentrene. Museet har som mål å bidra til Kunnskapsløftet ved å gi de besøkende mulighet til å utforske naturvitenskapelige og tekniske prinsipper gjennom å prøve ut interaktive installasjoner og å delta i undervisningsopplegg og aktiviteter.

Nasjonalt medisinsk museum ble etablert i 2003 som en del av Norsk Teknisk Museum. Det er i dag en sentral arena for medisin- og helsehistorie i Norge.

"I THINK SELDOM WE HAVE SEEN AN EXHIBITION **THAT BRINGS SO WELL TOGETHER** ART AND SCIENCE."

ROBERT WILSON

UTSTILLINGENE I 2011

Museet har vært involvert i 6 større og mindre nye utstillingsprosjekter i løpet av året.

- Mind Gap
- Instrument – fortellinger om vitenskap
- Sonic Interaction Design
- Chevrolet 100 år
- Skjønnhet og helse: det ytre og indre
- Gagarin

MIND GAP

"I think seldom we have seen an exhibition that brings so well together art and science."
Robert Wilson

Utstillingen *Mind gap* kaster lys på forskning på hjernen og nervesystemet. Den var museets hovedsatsing i 2011 og engasjerte et stort og bredt sammensatt publikum. En av verdens mest anerkjente

scenekunstnere, amerikaneren Robert Wilson, designet den i samarbeid med scenografen og arkitekten Serge von Arx, – professor ved Akademi for Scenekunst ved Høgskolen i Østfold. Prosjektet var et samarbeid mellom Nasjonalt medisinsk museum/Norsk Teknisk Museum og Universitetet i Oslo. Anledningen var Universitetets 200-årsjubileum. Det ble også samarbeidet nært med Senter for molekylærbiologi og nevrovitenskap (CMBN) ved UiO/Oslo Universitetssykehus og en rekke andre faglige og finansielle bidragsytere.

Målet var å lage en utstilling som tematiserte forskning som praksis og kultur, særlig rettet mot nevrologiske lidelser. Innholdet er basert på forskningen på og tenkningen om hjernen og nervesystemet hos et utvalg forskere ved akademiske institusjoner og sykehus i Norge. Tittelen *Mind gap* peker blant annet på at det, til tross for svært omfattende forskning, er en betydelig avstand, "et gap", mellom det man i dag vet om hjernen og dens funksjon og hva vi fortsatt

ikke vet. Forskingen blir utdypet i en katalog som presenterer 18 forskerportretter på norsk og engelsk.

Utstillingen fører sammen vitenskap og kunst til ett uttrykk. Utformingen av utstillingsrommene appellerer til publikums forestillingsevne. Måten man blir trukket inn i utstillingens tematikk og får aktivert sanser og intellekt, gjør opplevelsen til en interaktiv opplevelse i vid forstand. Publikum blir selv aktører i utstillingen.

Mind gap har fått mye positiv oppmerksomhet i mediene på grunn av Robert Wilsons spektakulære design. Nyhetsoppslag og featurestoff har blitt utstillingen til del i både TV, radio, aviser og blader allerede før den åpnet.

Under åpningen 16. april 2011 fikk gjestene blant annet oppleve en performance av og med Robert Wilson og poeten Christopher Knowles. *Mind gap* er planlagt å stå ut 2012.

INSTRUMENT – FORTELLINGER OM VITENSKAP

Utstillingen *Instrument – fortellinger om vitenskap* er museets første permanente vitenskapshistoriske utstilling. Dermed har den tilført museet en ny dimensjon. Den bygger på museets unike samling av vitenskapelige instrumenter. Størstedelen av samlingen kommer opprinnelig fra Universitetet i Oslo, og kun et fåtall av gjenstandene har vært stillt ut tidligere.

Instrument forteller om naturvitenskapens utvikling i Norge fra midten av 1700-tallet til begynnelsen av 1900-tallet, med særlig vekt på fysikkfagets fremvekst. Den er bygget opp rundt fire rom med hvert sitt tema: "Observasjon og kartlegging", "Det fysiske kabinett", "Instrumentmakerne" og "Forskning og eksperiment". Instrumentene og den vitenskapelige praksisen danner utgangspunktene for fortellingene og tematiseringene, samtidig som dette knyttes til enkeltpersoner og større kulturhistoriske kontekster. Blant de sentrale gjenstandene inngår teleskopet til presten Abraham Pihl, linsene fra instrumentmaker Christian H.G. Olsens store kikkert og folkeobservatorium i slottsparken, det store glasskammeret som fysikeren Kristian Birkeland brukte i sin nordlysforskning samt et stort antall instrumenter brukt til undervisning ved universitetets fysiske kabinett.

Flere interaktive elementer er integrert i utstillingen, og et mindre amfi er arena for demonstrasjoner og eksperimenter. På multitouchbordet i amfiet kan man studere utvalgte gjenstander nærmere gjennom bilder, film og lyd. De som vil, kan fordype seg i utstillingens nettside.

Utstillingen ble utviklet i samarbeid med flere eksterne samarbeidspartnere og med bistand fra et større fagmiljø. Det ble også lånt inn enkelte gjenstander fra Fysisk Institutt og Institutt for teoretisk astrofysikk ved Universitetet i Oslo. Utstillingen åpnet 13. desember.

MIND GAP

SONIC INTERACTION DESIGN

Den interaktive utstillingen *Sonic Interaction Design* presenterte 12 forskjellige arbeider av internasjonale kunstnere, musikere, designere og forskere som arbeider med lyd. Det var en stor spennvidde i arbeidene: kunstverk der lyden var avhengig av publikums bevegelser, planter som skapte musikk ved berøring, en enarmet lydbanditt og arbeider for iPad.

Utstillingen ble åpnet 29. mai i tilknytning til konferansen *New Interfaces for Musical Expression* (NIME). Den markerte avslutningen på det europeiske forskningsprosjektet COST-IC0601. Den ble kuratert av Trond Lossius og Frauke Behrendt og produsert av Bergensenter for elektronisk kunst (BEK). Utstillingen ble støttet av Norsk kulturråd, The COST IC0601 Action on Sonic Interaction Design, COST "Year of Visibility" og Lydgalleriet. Utstillingen sto på museet frem til 21. august.

CHEVROLET 100 ÅR

CHEVROLET 100 ÅR

I anledning Chevroletets hundreårsjubileum samarbeidet museet med Chevrolet Club of Norway om å stille ut 11 biler. Samlet ga de et godt inntrykk av Chevroletets historie.

Blant bilene var Chevroletets første salgssuksess, modell 490 fra 1920. Dessuten kunne de besøkende se en 1951 Bel Air, en 1955 Corvette og en 1959 El Camino. Utstillingen inneholdt også de nyere modellene 1969 Grand Sport og 1977 Malibu Monte Carlo. En av de siste store bilene til Chevrolet, den nyeste småbilen, Chevrolet Spark fra 2011, var også representert.

Utstillingen fikk god omtale og dekning i aviser, radio og tv. Den ble vist mellom 29. september og 6. november.

SKJØNNHET OG HELSE; DET YTRE OG INDRE – SEMINAR, UTSTILLING OG KATALOG

Gjennom prosjektet "Beauty comes from within: looking good as a challenge in health promotion" har en tverrfaglig gruppe forskere fra Norge og Sverige studert forbruk, synet på kroppen og kroppsrelatert forbruk. I samarbeid med Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) presenterte Nasjonalt medisinsk museum forskningsresultater fra det toårige prosjektet gjennom et seminar 21. januar, en miniatutstilling og en utstillingskatalog.

Utstillingen "Skjønnhet og helse: det ytre og indre" ble vist ved museet fra januar til midten av mars. Bannere og gjenstander presenterte forskerne og eksempler fra de elleve studiene. SIFO administrerte

forskningsprosjektet. I tillegg deltok forskere fra Centrum för konsumtionsvetenskap i Göteborg, Universitetet i Oslo (Institutt for sykepleievitenskap og helsefag) og Norges idrettshøgskole. Nasjonalt medisinsk museum fulgte forskningsprosjektet underveis og produserte utstillingen.

GAGARIN

12. april 2011 var det 50 år siden den sovjetiske kosmonauten Jurij Gagarin var med på verdens første bemannede romferd. En fotoutstilling i foajeen markerte jubileet. Mange av bildene kom fra Erik Tandbergs omfattende romfartssamling. Samlingen ble senere overdratt til museet. Utstillingen belyste heltebildet av Gagarin. Utstillingen og samarbeidet med Erik Tandberg utløste mye interesse fra publikum og media.

FORMIDLING

FORMIDLINGSPLANEN

I 2011 vedtok Norsk Teknisk Museum en plan for formidlingen ved museet for 2012 – 2016. Målet er å bli bedre på å forklare hvordan teknikk, vitenskap og medisin virker og fungerer. Museet skal også ha et tydeligere kulturhistorisk perspektiv på formidlingen. Dessuten skal museet arbeide for å skape økt interaktivitet i eksisterende og nye utstillinger. Ytterligere mål er å tilby et omfattende aktivitetsprogram, også med nye aktiviteter for å nå nye målgrupper. Museet vil også utvide den nettbaserte undervisningen, tilby flere nettutstillinger samt finne flere måter for å formidle museets samlingsforvaltning.

DEN KULTURELLE SKOLESEKKEN

I 2011 fikk om lag 9000 Oslo-elever et tilbud gjennom den kulturelle skolesekken (DKS), den nasjonale satsingen for at grunnskoleelever skal få møte kunst og kultur. Det har aldri før blitt gitt tilbud til så mange elever gjennom DKS på museet.

For syvende år på rad deltok 5000 6.trinns elever på *Jeg fant, jeg fant*, et flerfaglig tilbud som tar utgangspunkt i museets oljeutstillinger.

2 200 elever på 8. trinn fikk et tilbud på hjerne og hjerneforskning i utstillingen *Mind gap* og 500 elever fikk et tilbud i utstillingen *Musikkmaskiner*.

I 2011 tilbød museet også teaterforestillingerene *Mannen på 200-lappen*, om Kristian Birkeland, samt *Baby Universe*.

I samarbeid med DKS i bydel Nordre Aker har museet hatt en ordning med gratis adgang for alle grunnskoleelever i bydelen. I samarbeid med Ungt Entreprenørskap ble det arrangert *Gründercamp*, en oppfinnervetkonkurranse for elever på Engebråten ungdomsskole.

NYE FORMIDLINGSTILTAK

I løpet av året besøkte 59 398 skoleelever museet. Det er 878 flere enn i 2010. Totalt ble det gjennomført 1920 omvisninger for 149 000 personer, hvorav 88 % var for skoleelever. Skolene kunne velge mellom om lag 30 ulike undervisningstilbud med temaer som energi, industrialisering, transport, teknologi, musikk, astronomi, samt medisin, kropp og helse.

Fire av tilbudene var nye av året: *Astroamfi* for 5.-7. trinn, *Elektrolab* for 8.-10., *Hjula Væveri* for videregående og *Mind gap* for 8.-10.trinn og videregående. De mest populære tilbudene i 2011 var *Jeg fant, jeg fant*, *Planetariet*, *Mind gap*, *Den industrielle revolusjon* og *Vann og strøm*.

Det tilrettelagte tilbudet for barnehager bestod av *Karlsvogna i Planetariet*, *Dragen Berta* (kjemiforsøk) og *Vi suser av gårde* (transport) samt *Barnas gjenstands jakt*. 94 barnehagegrupper valgte et av tilbudene. Til sammen besøkte 9 900 barnehagebarn museet i 2011.

Hovedsatsingene i 2011 var *Mind gap* og *Kilder til kunnskap - Hjula Væveri*.

Undervisningstilbudet i *Mind gap* er utviklet for 7. trinn, ungdomstrinnet og videregående skole. Det ble støttet av den Kulturelle skolesekken. I løpet av høsten 2011 ble det gjennomført 180 omvisninger for til sammen 4000 elever. Det er dermed det mest populære undervisningstilbudet noensinne.

Kilder til kunnskap - Hjula Væveri skal gi elevene forståelse av hvordan historikere jobber med kildemateriale. Forarbeidet gir elevene kjennskap til ulike kildetyper. På museet får de en omvisning om industrialisering før de jobber med kildeoppgaver knyttet til arkivet etter Hjula. Tilbakemeldinger fra lærere viser at det er faglig relevant og inspirerende. I 2012 skal *Kilder til kunnskap - Hjula Væveri* også tilbys som en nettressurs.

PEDAGOGISK UTVIKLING

Frem mot 2014 skal det utvikles nye former for formidling på nett. I 2011 startet et samarbeid med Telemuseet for å tilby et opplegg der elever lager digitale fortellinger med utgangspunkt i museenes gjenstander og bilder.

I 2011 startet et prosjektarbeid med utgangspunkt i industrihistorisk materiale i samarbeid med Nydalen videregående skole. Elevene brukte ressursene til å guide hverandre i Nydalen og til å lage digitale fortellinger.

Siden 2009 har museet evaluert skoletilbudet ved hjelp av en spørreundersøkelse rettet mot lærerne og førskolelærerne. De fleste av dem velger Teknisk museum fordi det er faglig relevant. 91 prosent syntes det faglige utbyttet var meget bra eller bra. Evalueringene er viktige for å videreutvikle og forbedre skoletilbudet. I november ble det arrangert Lærerkveld med informasjon om skoletilbudet og diskusjon om hvordan museet kan bli bedre og enda mer relevant for skolen.

Museet samarbeider med NSB Gjøvikbanen om Miljøtoget. Skoleklasser på vei til Teknisk museum eller Vitensenteret Innlandet tilbys miljøundervisning av togkonduktøren. Gjøvikbanen markedsfører tilbudet til barneskoler på strekningen Kjelsås-Gjøvik.

MØTE MED MINNER

Siden 2009 har Teknisk museum tilbudt et opplegg tilrettelagt for personer med demens. I 2011 fikk 29 grupper omvisning og samtale om minner fra tidligere i livet. Sang, diktlesning, bilder og gjenstander er en del av opplegget.

Tilbudet er en del av et samarbeidsprosjekt mellom Teknisk museum, Oslo Museum, avd. Bymuseet, Telemuseet og GERIA (Oslo kommunes ressurscenter for demens/alderspsykiatri). Museene startet opplegget i 2009 og har deltatt på opplæringsprogram for å spre tilbudet til andre museer.

En viktig del av arbeidet i 2011 var å utvikle en håndbok som beskriver hvordan man etablerer og forbereder museumstilbud for personer med demens. Boken sendes til demens- og museumsfaglige miljøer i hele landet.

Prosjektet har mottatt midler fra Helse- direktoratet, Norsk kulturråd, Extrastiftelsen Helse og rehabilitering og Fritt Ord.

MØTE MED MINNER – KONFERANSE

I tilknytning til *Møte med minner*-prosjektet ble det arrangert en nasjonal konferanse 23. og 24. mai på Teknisk museum og Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design. Museum of Modern Art (MoMA) deltok med innlegg på konferansen. Målet var å skape en faglig møteplass for helse-sektoren og museene, samt å motivere og inspirere disse fagmiljøene til å satse på nye og tilpassede museumstilbud.

HØST- OG VÅRPROGRAM

Satsingen på sesongprogram og arrangementer ble videreført i 2011. Programaktivitetene og arrangementene springer ut fra og forsterker museets øvrige virksomhet innen forskning, samlingsforvaltning, undervisning og utstillinger. Gjenstander fra universitetssamlingene og konserveringsarbeidet var blant annet tema for et åpent foredrag. Det faglige utviklingsseminaret om formidling til personer med demens hadde også et åpent publikumsarrange-

ment. Den nordiske medisinhistoriske kongressen på museet startet med et åpent foredrag. Utstillingen *Mind gap* har det blitt holdt 40 spesialomvisninger og en rekke foredrag om utstillingen. Ut over dette har utstillingen vært brukt på andre måter i samarbeid med forskere, interesseorganisasjoner og sponsorer.

I samarbeid med blant annet Hjernerådet og Nevrologisk forening er det avholdt arrangementer som "Hjerneuke" og "Hjerne-lørdager" med populærvitenskapelige foredrag og aktiviteter for barn.

Mange av programtilbudene springer også ut fra gode samarbeidsrelasjoner med eksterne partnere, som legehelg i samarbeid med Legeforeningen, brannhelg i samarbeid med Oslo Brann og Redningsetat, oppfinnerhelg i samarbeid med Patentstyret og den store kjemifestivalen i samarbeid med Universitetet i Oslo. Ikke minst er museets venneforening en viktig bidragsyter med kveldsforedrag og Venneforeningens dag. Det ble også i 2011 gjennomført en rekke konserter og musikkarrangementer både under SENT og på søndager, delvis med støtte fra Kulturfondet. Blant annet ble det gjennomført musikkworkshops for skoleklasser i samarbeid med Ultima-festivalen og arrangert en konsert med indisk Dhuprad-musikk.

Museet har også bidratt til felles arrangementer som Kulturminnedagen og Turist i egen by.

ARRANGEMENT

FESTIVALER

I 2011 ble det arrangert tre større festivaler på museet, og museet bidro ved flere eksterne festivaler. LEGO-festivalen ble gjennomført for fjerde gang i oktober, med over 20 000 besøkende. Såpeboblefestival var en del av sommerprogrammet. Kjemifestivalen ble arrangert i samarbeid med Universitetet i Oslo i anledning Det Internasjonale Kjemiiåret. Hele foajéområdet fremsto som en stor kjemilab, og

tusenvis av besøkende møtte kjemifaget gjennom eksperimenter, show og foredrag.

HELGE- OG FERIEPROGRAM

Hver lørdag og søndag tilbys et omfattende aktivitetsprogram. I tillegg ble det i 2011 satset særlig på temahelger. Museet markerte jubileene til Gagarin, Chevrolet, Oslo Brann- og Redningsetat, Legeforeningen og Patentstyret.

Det settes også opp aktivitetsprogrammer i skoleferiene, gjerne med egne temaer. Sommeren 2011 var en campingplass i foajeen utgangspunkt for sommerrebus, byggeaktiviteter, spill, verksteder og daglige omvisninger. I 2011 ble juletilbudet utvidet med lenger åpningstid og et eget program. På lille julaften var det gratis inngang med servering av julegrøt, kake og kaffe. Det ble sendt ut egne invitasjoner til utvalgte grupper, et tiltak som fikk gode tilbakemeldinger.

De faste aktivitetene utvides og fornyes stadig, eksempelvis var buttonverkstedet populært i 2011.

SENT

SENT har blitt et av Oslos mest nyskapende utetilbud siden starten i 2009. Norsk Teknisk Museum og Telemuseet står bak arrangementet. Tusenvis av voksne, studenter, vennegjenger og nabolag har gjenopplaget Teknisk museum og Telemuseet. De har fått fantastiske konserter, vitensshow, quiz og museumsmoro med på kjøpet. De fire kveldene *SENT* ble arrangert i 2011, var det til sammen 1 750 besøkende. Det nyskapende konseptet har blitt et populært tilbud med variert program for et voksent publikum.

BABY UNIVERSE

I samarbeid med Den Kulturelle skolesekken og med støtte fra Kulturrådet satte museet opp "Baby Universe" - en figurteaterforestilling av høy internasjonal klasse, kritikerrost som en nyskapende forestilling som blander humor og alvor. Den er utviklet av den New York-baserte teatergruppen

Wakka Wakka, som er ledet av norske Kirjan Waage, i samarbeid med Figurteater Nordland. Forestillingen var egnet til å skape refleksjon rundt grenser for vitenskapen, fremtidsvisjoner og klimautfordringer. Den ble sett av nær 1000 elever i videregående skole i løpet av sju forestillingsdager. Forestillingen ble også vist for ordinært publikum i helgen.

STATOILS REALFAGSPRIS

Den nasjonale kunnskapskonkurransen i kjemi/fysikk, Statoils realfagspris, for 2. klasse videregående skole ble arrangert for niende gang i 2011. Vitensenteret var

regionansvarlig for Øst- og Sørlandet. Til sammen 17 besvarelser kom inn. I april ble den regionale finalen arrangert på museet. Konkurransen finansieres av Statoil sentralt og lokalt. De beste besvarelsene fra regionen gikk til den nasjonale finalen i Bergen i mai.

FIRST LEGO LEAGUE

Oslofinalen i First Lego League (FLL) ble arrangert på museet 12. november. Til sammen 200 barn var involvert i konkurransen. Arrangementet ble finansiert av Statoil og Tekna.

EKSTERNE ARRANGEMENTER OG FESTIVALER

Museet bidro også ved flere eksterne arrangementer, bl.a. Vitensenterets aktiviteter på Forskningstorget på Universitetsplassen under Forskningsdagene og på Astrofestivalen på Blindern i november. Vitensenterets mobile utstillinger ble også anvendt i flere andre sammenhenger bl.a. ved Akerselva, i Frognerparken og ved Universitets jubileumsarrangementer.

VITENSENTERET 25 ÅR

I september var det 25 år siden Norges første vitensenterutstilling (Teknoteket) åpnet i Norsk Teknisk Museums lokaler. Vitensenteret markerte dette med et jubileum der sentrale personer fra hele perioden var invitert. I forbindelse med markeringen ble det historiske materialet rundt etableringen av Teknoteket samlet i et jubileumshefte som dokumenterer foranledningen til opprettelsen av Teknoteket. I tillegg beskrives viktige milepæler i Vitensenterets historie. Jubileumsheftet markerte starten på en omfattende studie som skal kobles til Norsk Teknisk Museums hundreårsjubileum i 2014.

SENT

01. PÅ OPPDRAG FRA UNIVERSITETET I OSLO KONSERVERTET OG MONTERTE NORSK TEKNISK MUSEUM 40 AV DE VITENSKAP-ELIGE INSTRUMENTENE SOM ER STILT UT PÅ DET ASTRONOMISKE OBSERVATORIUM PÅ SOLLI Plass.

02. DEN INTERAKTIVE UTSTILLINGEN *SONIC INTERACTION DESIGN* PRESENTERTE 12 FORSKJELLIGE ARBEIDER AV INTERNASJONALE KUNSTNERE, MUSIKERE, DESIGNERE OG FORSKERE SOM ARBEIDER MED LYD.

03. DEN HUMØRFYLTE TEATERFORESTILLINGENE *MANNEN PÅ 200-LAPPEN*, OM KRISTIAN BIRKELAND, VAR GODT BESØKT.

04. FOR Å LØSE PRESSERENDE BEHOV FOR STØRRE MAGASINPlass OG FOR Å FRIGJØRE UTSTILLINGSLOKALER PÅ KJELSÅS STARTET MUSEET I 2011 UTVIDELSEN AV MAGASINBYGGET I GJERDRUM KOMMUNE TIL DOBBELT STØRRELSE. TILBYGGET SKAL STÅ FERDIG I APRIL 2012.

05. UTSTILLINGEN INSTRUMENT - FORTELLINGER OM VITENSKAP ER MUSEETS FØRSTE PERMANENTE VITENSKAPSHISTORISKE UTSTILLING. HER SER VI KRISTIAN BIRKELANDS TERRELLA.
06. I MUSEUMSBUTIKKEN ER DET LEKENDE LÆRING TIL SALGS.
07. HVER LØRDAG OG SØNDAG TILBYS ET OMFATTENDE AKTIVITETSPROGRAM. I TILLEGG BLE DET I 2011 SATSET SÆRLIG PÅ TEMAHELGER, DETTE ER FRA KJEMIFESTIVALEN.
08. UNDERVISNINGSSOPPLEGGET KILDER TIL KUNNSKAP - HJULA VÆVERI SKAL GI ELEVENE FORSTÅELSE AV HVORDAN HISTORIKERE JOBBER MED KILEMATERIALE.

SAMLINGENE

SAMLINGSFORVALTNING

Samlingsforvaltning er en av museets kjerneaktiviteter og utgjør en betydelig del av museenes hverdag. Det består i å samle inn, dokumentere, registrere, bevare og gjøre samlingene tilgjengelige.

Norsk Teknisk Museum hadde totalt 40 959 registrerte gjenstander i Primusbasen ved utgangen av året. I løpet av 2011 ble det tatt inn og registrert 338 nye gjenstander. 157 gjenstander ble fotografert i løpet av året. Bildene er bearbejdet, lagret og koblet til Primusbasen. Omkring 18 000 objekter er tilgjengelige for publikum på Digitalt Museum.

Museet starter i 2012 et REVITA-arbeid for å revitalisere samlingene. Hovedmålet er å sørge for at museets samlinger oppbevares under forhold som sikrer bevaring. Gjenstandene skal også være dokumenterte og tilgjengelige i søkbare databaser også på internett. Museets samlinger består av rundt 60 000 kulturhistoriske gjenstander, over 2 millioner fotografier og store mengder arkivmateriale. Store deler av samlingene er preget av mangelfull registrering, dokumentering og for dårlig oppbevaring. Arbeidet vil gjøre museet og andre aktører i stand til enklere å realisere interessante utstillinger og å drive forskning og formidling knyttet til samlingene og arkivene.

MAGASINSITUASJONEN

Norsk Teknisk museum har i mange år hatt store utfordringer knyttet til magasinforhold og magasin kapasitet. I museets plan for samlingsforvaltning for 2008 – 2012 er det et overordnet mål at museet skal arbeide for en mer permanent løsning av magasinbehovene på kort og lang sikt. I 2009 utførte museet en behovsanalyse. Den viser at museet har et magasinbehov på i alt 14 682 kvm for å ivareta museets nåværende samling på en forsvarlig måte. Museets totale behov for magasinareal, inkludert vekst, er 22 022 kvm i løpet av en 20 års periode.

Museet har siden 1994 eid et magasinbygg på 2000 kvm. Som et ledd i å nå samlingsforvaltningsplanens målsetning, vedtok styret i mai å doble magasinarealet til totalt 4000 kvm. I løpet av høsten 2010 ble prosjektering, kostnadsoverslag og fremdriftsplan utarbejdet. Byggearbeidene ble lagt ut på anbud i november 2010.

Utvidelsen av magasinet er finansiert av museet selv. Byggetillatelse ble gitt i mai 2011. I april, mai og juni pågikk arbeidet med klargjøring av utearealene samt andre forberedelser til byggefasen. Det ble i løpet av våren etablert en ny, midlertidig hall i forlengelsen av det eksisterende bygget. Reolanleggene ble lagt ut på anbud i juni. I juni 2011 startet grunnarbeidene. Byggearbeidene startet i august og har vært gjennomført høsten og vinteren 2011/2012. Magasinet skal stå ferdig i løpet av første halvår 2012.

FELLESMAGASIN

Norsk Teknisk Museum, Oslo Museum, Norsk Maritimt museum, Akerhusmuseet og Oslo Kommune/Kulturetaten har gått sammen om å planlegge, utrede og kravspesifisere et fullt integrert fellesmagasin. Et fellesmagasin er Norsk Teknisk Museums langsiktige mål for å løse utfordringene med magasin kapasitet og oppbevaringsforhold. Prosjektet startet i 2008 og det er utarbejdet behovsanalyser for de enkelte museene. I 2011 ble ny intensjonsavtale mellom partene inngått. Prosjektet fikk i 2011 tildelt midler fra Norsk Kulturråd til å utarbeide kravspesifikasjoner. For å styrke prosjektet har den enkelte aktør gått inn med en egenandel. Rundt 10 prosjektmøter ble avholdt i løpet av året. I tillegg er museenes behovsanalyser oppdatert i henhold til behov per 2011. Det har vært utlyst tilbudsinnbydelse for arkitektbistand, og det har vært gjennomført fire studiebesøk i Norge. Arbeidet fortsetter i 2012.

OBSERVATORIET

En av hovedsatsingene i forbindelse med Universitetet i Oslos 200-årsjubileum var restaureringen av universitetets

observatorium på Solli plass. Norsk Teknisk Museum konserverte og monterte 40 av vitenskapelige instrumentene som er stilt ut. Mesteparten av arbeidet ble lagt ned i et av observatoriets hovedinstrumenter, meridiansirkelen fra 1828. Observasjonene Christopher Hansteen foretok med sirkelen dannet grunnlaget for det offisielle norske tidssignalet helt frem til 1923, og den er et ikon for norsk tids- og kartoppmåling.

Meridiansirkelen er i dag montert i observatoriet på nye marmorsøyler, på samme måte som da observatoriet var i drift. Blant de 40 er også gjenstander fra Institutt for Teoretisk Astrofysikk, Museum for Universitets- og Vitenskapshistorie, Kartverket, Metrologisk Institutt og Justervesenet.

Konserveringsarbeidet har blitt finansiert av Sparebankstiftelsen DnB NOR og Universitetet i Oslo.

INSTRUMENT - FORTELLINGER OM VITENSKAP

Før utstillingen åpnet ble de 139 gjenstandene som er stilt ut konserverte. Arbeidet har hovedsakelig bestått av å rense gjenstandene og fjerne korrosjon. Noen ble også demontert for å gjøre dem egnet for demonstrasjon. Det ble kun laget tilføyninger for å komplettere gjenstanden der det manglet deler som ellers ville ført til at gjenstandens funksjon ikke ville blitt forstått.

DEXTRA PHOTO

Våren 2008 ble fotograf Arne Knudsens fotosamling kjøpt av Sparebankstiftelsen DnB NOR. Samlingen er omfattende og kan dateres fra 1880 frem til i dag. For at flest mulig skal få glede og nytte av samlingen, har Sparebankstiftelsen deponert den hos Norsk Teknisk Museum for minimum 50 år fremover. Samlingen har fått navnet Dextra Photo og omfatter omkring 2 millioner fotografier.

DEXTRA FOTO

I 2011 har museet arbeidet videre med å registrere og skanne fotografier fra samlingen. I tillegg til fotografier består samlingen av omkring 3 000 fototekniske gjenstander. I 2011 har museet startet arbeidet med å registrere og magasinere gjenstandene.

Gjennom et samarbeidsprosjekt med stiftelsen Archeologia Fotografii i Warszawa har museet bidratt med materiale til fire nettutstillinger om fotografi. Utstillingen viser fotografier fra Dextra Photo knyttet til temaene motefotografi, industri, fritid og forsteder. Nettutstillingene er tilgjengelige på nettstedet www.fotorejestr.net

ARKIV

Museet har fått støtte fra Kulturrådet til å pakke om og registrere arkivet etter Hjula Væveri. Arbeidet har pågått i andre halvdel av 2011 og fortsetter i 2012. Som et ledd i forberedelsene til museets hundreårsjubileum i 2014, startet museet

i 2011 arbeidet med ordning og registrering av museets eget historiske arkiv. Arbeidet skal fullføres i løpet av første halvår 2012.

FOTOARKIVET

I tillegg til Dextra Photo har Norsk Teknisk Museum omkring 300 000 fotografier. Rundt 116 000 av disse er kun registrert i manuelle systemer. Målsettingen er å registrere alle digitalt i Primus-databasen. I samlingen er det til nå registrert 51 604 digitaliserte fotografier. Det er registrert 258 fotografier i løpet av året.

En stor del av fotoarkivets virksomhet er å distribuere bilder til forskere, forlag, presse og utstillingsprosjekter. Det er distribuert 65 bilder i 2011 til en verdi av kr 29 200.

Omkring 8 000 fotografier er publisert på nettsiden www.digitaltmuseum.no.

Museets fotoavdeling har dokumentert gjenstander, utstillinger, arrangementer og aktiviteter i museet i tillegg til eksterne dokumentasjonsoppdrag. Ut over dette har fotoavdelingen stått for fotografering, skanning og bearbeiding av bilder til internt bruk, til fotoarkivet og til eksterne kunder.

BIBLIOTEK

Biblioteket har 113 641 registrerte bøker og tidsskrifter. Det ble registrert 470 nye bøker og tidsskriftårganger i BIBSYS i 2010. 133 av disse titlene er ikke tidligere registrert i BIBSYS. Det ble tatt inn arkiv fra Songe Fellesantenne og 5 skap med arkivmateriale fra Thunes mekaniske verksted.

INNSAMLING

I forbindelse med at museet bygger ut sitt hovedmagasin, har det vært begrenset innsamling av gjenstander i 2011. Det er gjort unntak for unike gjenstander og samlinger.

MOTE FOTO

UTLÅN OG INNLÅN

Museet lånte i 2011 ut gjenstander til utstillingen "Norge i Farger 1910" ved Norsk Folkemuseum, utstillingene "Arven etter Nansen", "Universitetet i kvadraturen – Det kongelige Fredriks Universitet" og Observatoriet ved Universitetet i Oslo. I tillegg ble det lånt ut gjenstander til Nasjonalbiblioteket og SAS-museet. Bibliotekets utlån til andre bibliotek økte med ca. 25 prosent i 2011.

FORSKNING

PERFORMATIVE REPRESENTASJONER – INNSKRIVNINGEN AV MUSEET I ULIKE SOSIALE OG KULTURELLE ROM

Forskningsprosjektet er støttet av Norsk Kulturråd og er en del av en satsing for å fremme forskning i museer og arkiv. Arbeidet har to hoveddeler: En som undersøker Norsk Teknisk Museum i perioden 1914-1959, fra museet formelt ble opprettet og fram til det i 1959 flyttet inn permanente lokaler. Denne delen undersøker spesielt "sammenføringen" av et museum som institusjon samt industri og teknikk som samfunnsområder og fagfelt. I del to settes søkelyset på utfordringer knyttet til musealisering av mennesker og personlige beretninger. Denne delen tar utgangspunkt i sanatorieprosjektene ved museet i 2008.

TVANGSARBEIDETS POLITISKE ØKONOMI

Forskningsprosjektet *Tvangsarbeidets politiske økonomi. Organisasjon Todt i Norge under andre verdenskrig* er initiert av museet og utføres i samarbeid med forskningsmiljøer i Norge og utlandet. Prosjektet er finansiert av Norges Forskningsråd. Museets forskningsinnsats skal resultere i en monografi om organisasjon Todts virksomhet i Norge. Innenfor rammen av prosjektet arbeider museet for å skaffe finansiering til en utstilling om tvangsarbeid. I løpet av høsten har prosjektet tilsatt to stipendiater som nå er i gang med arkivstudier. Oppstarten ble markert med et seminar på museet i mars 2011.

HJULA VÆVERI

I forbindelse med arbeidet med Hjula Væveris arkiv skrives det to artikler. Den ene artikkelen, "Formidling av arkiv på Norsk Teknisk Museum" vil bli publisert i antologien "Arkivformidling - senmoderne utfordringer" i 2012. Den andre artikkelen er under arbeid. Den ble presentert på et seminar om mote på museer, arrangert av Nordiska Museet i Stockholm, som en del av det nordiske forskningsnettverket om klær, The Wardrobe Network.

MIRACLE

Gjennom partnerskap i forskningsprosjektet MIRACLE ved Universitetet i Oslos forskningscenter Intermedia er museet med på å utvikle modeller for nye læringsarenaer. Gjennom å utvikle elementer til utstillingsprosjektet *Fremtidens klima og Energi* samarbeider museet, forskere og datautviklere om å undersøke hvordan samspillet mellom klasserommet, museet og pedagogisk bruk av teknologi kan hjelpe elever å lære naturfag bedre.

ARTEFACTS

Det internasjonale nettverket Artefacts har som mål å fremme bruken av gjenstander i teknologi- og vitenskapshistoriske studier. Nettverket arrangerer årlige fagseminarer og utgir en egen bokserie. Norsk Teknisk Museum har sammen med Science Museum, Smithsonian Institution og Deutsches Museum redaktøransvar for den neste boken med tittelen "Material Culture and Electronic Sound". Den består av artikler om musikk og teknologi skrevet av forfattere fra ulike land.

MOTEFOTO

I løpet av 2011 har museet jobbet med å tematisere historiske motebilder. Utgangspunktet har vært motebilder fra Sohlberg Foto i samlingen DEXTRA Photo. Det er publisert en artikkel i antologien *Images in Time*. Nettstillingen "Sweet 60s" er utviklet i samarbeid med stiftelsen The Archeology of Photography i Warszawa og utstillingsprosjektet *Motefotografi, Tradisjon og nyskaping* som er satt opp i samarbeid med Preus Museum og åpner i februar 2012.

RAPPORT: PSYKIATRIHISTORIE – ARKIV, MUSEER, SAMLINGER OG UTSTILLINGER

I 2009 oppnevnte ABM-utvikling en arbeidsgruppe med representanter fra Nasjonalt medisinsk museum for å kartlegge situasjonen for psykiatrihistoriske arkiv, museer, samlinger og utstillinger i Norge. Rapporten *Psykiatrihistorie – arkiv, museer, samlinger og utstillinger* ble ferdig i juni 2011. Her avdekkes manglende ivaretagelse av materiell og immateriell kulturarv innenfor området. Rapporten peker på behov for profesjonalisering og helhetlig gjennomgang av feltet samt at forvaltning, drift og videreføring må sees i sammenheng. Rapporten ble sendt Kulturdepartementet og Helse- og omsorgsdepartementet. Helse- og omsorgsdepartementet har siden overlatt videre behandling til Helsedirektoratet.

EGENUTVIKLING OG UTVIKLING AV SEKTOREN

Museet driver et utstrakt utviklingsarbeid ved å ta i bruk og involvere seg i utviklingen av dataverktøy og nettløsninger for museumssektoren. Allerede i 1996 startet museet et utviklingsarbeid sammen med Folkemuseet, Maihaugen og Telemuseet som resulterte i forvaltningsverktøyet Primus. Dette er nå standard programvare for norske museer og flere av de største svenske museene. Primus driftes og videreutvikles av Kultur IT på Lillehammer. Teknisk museum er gjennom brukerfora fortsatt en aktiv bidragsyter til diskusjonene om videreutviklingen av systemet.

AKERSELVA DIGITALT, KULTUR- OG NATURREISER

Akerselva Digitalt er et pilotprosjekt for Kulturrådets store satsing, *Kultur- og naturreiser*. Teknisk museum leder prosjektet og samarbeider med Oslo Museum for å utvikle en digital guide til en industrihistorisk vandring langs Akerselva. Målet er å etablere en teknisk infrastruktur som også kan gi forskningsbaserte testresultater med stor overføringsverdi til tilsvarende vandring. 1. september ble det demonstrert en prototyp ved Akerselva. Kulturminister Anniken Huitfeldt og miljøvernminister Erik Solheim lanserte ambisjonen bak Kultur- og naturreiser. Satsingen er et samarbeidsprosjekt mellom to departementer, fire direktorater, frivillige kulturarbeidere, kommuner og fylker, museer og arkiver og andre institusjoner. Direktoratet for naturforvaltning, Norsk kulturråd, Riksantikvaren og Statens kartverk har gått sammen om prosjektet. Målet er å løfte frem kultur og natur på mobiltelefon og nettbrett. I 2012 og 2013 er tre områder valgt ut som piloter: Akerselva, Dovre og Bø-Sauherad.

DIGITALT MUSEUM

Digitalt Museum er en nettportal inn til norske museers samlingskataloger, først og fremst registrert og digitalisert i Primus. Teknisk museum står for en av de 85

samlinger. Den er en av de største og mest innholdsrike samlingene. Museet har bidratt til videreutviklingen av Digitalt Museum gjennom brukerfora og testvirksomhet av nye versjoner. Digitalt Museum 3.0, som ble lansert i januar 2012, har åpnet for spennende nye muligheter for formidling og brukermedvirkning med utgangspunkt i museenes digitaliserte samlinger.

INDUSTRIMUSEUM.NO

Nasjonalt nettverk for teknologi- og industrihistorie ledes av Norsk Teknisk Museum. Utvikling av det industrihistoriske nettstedet industrimuseum.no har vært en hovedsatsing i nettverket. Prosjektet er støttet av Norsk Kulturråd. Det ble lansert en ny versjon i 2011. Den inneholdt bl.a. forbedrede geografiske innganger med kartløsning og beskrivelser av kulturminneruter, koplinger mot Digitalt Museum og Digitalt Fortalt samt bedre muligheter for brukermedvirkning. Det ble også lagt til rette for å gjøre innholdet i nettstedet tilgjengelig i andre nettløsninger og på mobile plattformer.

INTERNASJONALT SAMARBEID

INVENTING EUROPE

“Europe, interrupted” er et samarbeid mellom historikere og museer i Europa for å utvikle en virtuell utstilling og en webplattform som forener tekst og visuelt materiale fra en rekke kilder i Europa. På denne måten kan besøkende finne relatert materiell på andre websider. Samarbeidet er en del av forskningsprosjektet Inventing Europe. Det er finansiert av European Science Foundation och Foundation for the History of Technology i Nederland. Norsk Teknisk Museum er ett av de fem europeiske teknikk- og vitenskapsmuseer som deltar i prosjektet.

DISHES

I løpet av 2011 samarbeidet ni europeiske museer, deriblant Norsk Teknisk Museum, i prosjektet DISHES for å få midler til digitalisering fra EU. Prosjektet har som mål å løfte frem store områder innen teknikk,

vitenskap og medisin i Europa og binde dem tematisk sammen med de ulike museenes samlinger. Arbeidet fortsetter i 2012.

DEN 23. NORDISKE MEDISINHISTORISKE KONGRESS

Den 23. nordiske medisinhistoriske kongress ble avholdt 25-27. mai 2011. Kongressen ble arrangert av museet i samarbeid med Nordisk medisinhistorisk forening og Universitetet i Oslo. Kongressens tre hovedforedrag ble holdt av John Pickstone (professor ved Senter for vitenskapshistorie, teknologi og medisin ved Universitetet i Manchester), Ludmilla Jordanova (professor i moderne historie ved King's College i London) og Nick Hopwood (Senior Lecturer ved avdeling for historie og vitenskapsfilosofi ved Universitetet i Cambridge). Ludmilla Jordanova holdt også et eget, fulltregnet phd-kurs i forkant av kongressen. Kongressen ble arrangert over tre dager og samlet 75 deltagere først og fremst fra de nordiske landene.

FOTOREJESTR

Høsten 2009 inngikk museet en samarbeidsavtale med Fundacja Archeologia Fotografii i Warszawa om prosjektet FotoRejestr. Prosjektet ble finansiert med EØS-midler gjennom det polsk-norske kulturutvekslingsfondet. Det pågikk fra mars 2010 og ut 2011. Prosjektet har blant annet produsert fire internettutstillinger.

13-14 mai 2011 ble det avholdt en tverrfaglig konferanse om fotoarkiver i Warszawa. Konferansen ble arrangert av Fundacja Archeologia Fotografii innen rammen av prosjektet FotoRejestr. Konferansen resulterte i antologien “The Archive as Project”, publisert i Warszawa i oktober 2011 med bidrag fra bl.a. Norsk Teknisk Museum.

NASJONALE MUSEUMSNETTVERK

Norsk Teknisk Museum legger vekt på nettverksarbeid for å oppnå god ressursutnyttelse, faglig utvikling og nasjonal samordning. Museet har ansvar for koordinering og

utvikling av Medisinhistorisk museumsnettverk og Nettverk for teknologi- og industrihistorie. I tillegg deltar museet i Nettverk for vitensentre, Nettverk for arbeiderkultur, Nasjonalt abm-nettverk for fotografi og Nettverk for Magasin og bevaring og museumsbibliotekargruppen.

MEDISINHISTORISK MUSEUMSNETTVERK

Medisinhistorisk museumsnettverks vårsamling i 2011 var slått sammen med den 23. nordiske medisinhistoriske kongress, som ble arrangert ved museet i mai 2011. Høstsamlingen ble avholdt 25.-27. september i Levanger med ca. 30 deltagere. Museumsgruppen ved sykehuset i Levanger arrangerte samlingen. Medisinhistorisk museumsnettverk har også vært involvert i tre andre arrangementer sammen med Stiftelsen Nasjonalt Medisinsk Museum. I juni ble det arrangert et medisinhistorie-seminar på Voss i samarbeid med Ole Didrik Lærum. Den 21. september ble det holdt et seminar på Norsk Teknisk Museum med temaet "Om hjernen og tankens utvikling", med blant andre prof. emer. Per Andersen og presentasjon av *Mind Gap*. Den 24. oktober ble det arrangert et seminar på Oslo Universitetssykehus, Ullevål om museumsutviklingen på Oslo Universitetssykehus.

NETTVERK FOR TEKNOLOGI - OG INDUSTRIHISTORIE

Nettverket tar mål av seg til å øke kompetansen og utvikle ny kunnskap innen industriutvikling og industriavvikling. Avindustrialisering i Norge i etterkrigstiden har vært et sentralt emne. Med støtte fra ABM-utvikling har nettverket utviklet internettportalen *industrimuseum.no*. Portalen gir inngang til norske museumsressurser og inneholder stoff om norsk industrihistorie, bransjer, bedrifter, personer og industriområder som i dag ofte er preget av helt annen virksomhet. *Industrimuseum.no* ble lansert i tilknytning til Kulturminneåret 2009 og har siden blitt videreutviklet.

Nettverk for teknologi- og industrihistorie og Nettverk for arbeiderkultur holdt felles nettverksmøter på Forsvarets Flysamling – Gardermoen 15.-16. mars og på Norsk Oljemuseum i Stavanger 9.-10. november.

MUSEUMSBUTIKK, KAFÉ OG EVENTS

MUSEUMSBUTIKKEN

Museumsbutikkens profil og vareutvalg er knyttet til konseptet *Lekende Læring* og har et bredt utvalg av leker, spill og bøker for barn og voksne. I 2011 har butikken satset spesielt på produkter innenfor realfag, bl.a. lærebøker og konkretiseringsmateriale. Gjennom kontinuerlig utvikling av konseptet har omsetningen av læringsprodukter økt betraktelig. Museets butikk hadde i 2011 en omsetning på kr 5 494 562. Det er en omsetningsøkning på 7,19 prosent fra 2010.

KAFEEN

Museumskafeen på 480 kvm har siden 2007 blitt drevet av firmaet Tekno kafé AS med innehavere Anna Kokolis og Ioannis Moutafis. Kafeen har samme åpningstider som museet.

ARRANGEMENT

Museumsbygget på Kjelsås byr muligheter for ulike typer av arrangementer på dag- og kveldstid. Museet har i 2011 satset på å utvikle denne virksomheten bl.a. gjennom samarbeid med en cateringpartner og ved å gjennomføre flere store arrangementer for kunder. Museet bygger på og videreutvikler den kompetansen som bl.a. er utviklet gjennom satsingen på SENT.

SPONSORER

Museets virksomhet er avhengig av bidrag fra næringslivet, ulike fond og andre bidragsytere. I 2011 har museet fått bidrag fra langsiktige samarbeidspartnere som E-CO Energi og NITO samt nye partnere.

I 2011 ble det gitt betydelige økonomiske bidrag til museet til realiseringen av utstillingen *Mind Gap*. Selskapet Boeringer Ingelheim og Anders Jahres stiftelse er

utstillingens hovedsponsorer. Andre bidragsytere var Den Norske Legeforening, Extra-stiftelsen helse og rehabilitering, Rådet for psykisk helse og forskningsprogrammet Nevronor. Universitetet i Oslo har bidratt gjennom sitt 200-års jubileumsprogram.

Sparebankstiftelsen DnB NOR var en viktig samarbeidspartner for museet gjennom forvaltningen av Dextra Photo. Sparebankstiftelsen DnB NOR støttet også museet i forbindelse med Observatorieprosjektet.

Norsk Kulturråd bidro med prosjektmidler til nettprosjektene *industrimuseum.no* og *Akerselva Digitalt*, til fellesmagasinprosjektet, til gjennomføring av tilbud for personer med demens samt fagkonferanse rundt dette, til arkivarbeid og formidling knyttet til *Hjula Væveri* og til forskningsprosjektet *Performative representasjoner*. Det ble også gitt støtte fra Kulturfondet til et konsertprogram samt et teatergjestespill.

First Lego League ble gjennomført i samarbeid med Statoil og Tekna.

VENNEFORENINGEN

Venneforeningen arbeider for å øke interessen for Norsk Teknisk Museum. De har i 2011 blitt ekstra motivert av at Norsk Teknisk Museum i 2011 ble utnevnt til "Årets museum". Personlige medlemmer har økt fra 697 i 2010 til 783 i 2011. Medlemsbladet BULLETIN har kommet ut med 4 utgaver. For øvrig formidler foreningen informasjon om foreningens virksomhet, møter og arrangementer gjennom egne hjemmesider. Vårens og høstens arrangement for teknologimiljøene i Tekna og NITO og venneforeningens medlemmer er en hovedsatsing. På vårens arrangement 22. mai deltok 767 personer fra foreningen, og høstens arrangement 20. november trakk 921 medlemmer i tillegg til øvrige besøkende til museet.

24. august arrangerte Venneforeningen båtturen i indre Oslofjord med landets eneste passasjerskip med original kullfyrt kjele og original dampmaskin.

AFTEN 18. AUGUST 2011 TERNINGKAST 6

Venneforeningen har også startet restaureringen av en Cadillac type 53, modell 1916, 7 seter kabriolet, med 5,1 liter V8 motor for museet. Foreningen bekoster dette, og mye er basert på dugnad i museets lokaler.

I samarbeid med teknologihistorisk gruppe i Tekna (THG) og NITO Oslo og Akershus avdeling ble det arrangert åtte kåserikvelder med teknologihistoriske temaer. Venneforeningen har selvstendig økonomi. 50 prosent av medlemskontingenten går direkte til Teknisk museum.

KOMMUNIKASJON OG SAMFUNNSKONTAKT

Kommunikasjonsavdelingen arbeider for å styrke kjennskapen til Norsk Teknisk Museums tilbud og videreutvikle museets omdømme. Dette skjer i tråd med museets visjon. Strategien er å gi relevant informasjon i relevante kanaler, samt å søke toveis dialog der det er mulig. Avdelingen kommuniserer hovedsakelig på fire arenaer; egne nettsider, redaksjonell plass i mediene, betalt markedskommunikasjon og sosiale medier. Arbeidet foregår hovedsakelig gjennom å distribuere informasjon på egne

nettsider, sende ut nyhetsbrev, arbeide for redaksjonell plass i medier, annonsere på aktuelle flater, gjennomføre og delta på arrangementer på og utenfor museet og utarbeide og distribuere brosjyre- og reklamemateriell. Den viktigste arenaen er museets nettsider. De blir stadig mer besøkt. I 2011 hadde sidene 201 937 unike brukere. Museet har også intensivert satsingen på sosiale medier for å etablere en arena for dialog. Ved slutten av året hadde museet i underkant av 7000 "tilhengere" på Facebook. For å ha ytterligere kontroll over synligheten, ble det satset mer på å oppnå god markedskommunikasjon. Blant annet ble det gjennomført flere kampanjer, spesielt for de nye utstillingene *Mind gap* og *Instrument*. Merkevarer *SENT* er også søkt styrket av fire markedskampanjer mot segmentet "unge voksne".

SYNLIGHET I MEDIA

Museet har arbeidet aktivt for å øke synligheten i mediene. Resultatet ble 333 treff i redaksjonelle nettmedier og 361 i papirmediene i løpet av året. I tillegg kommer en rekke innslag i TV- og radiomediene. Dekningen har vært bred gjennom alt fra reportasjer i fagblader som Utdanningsnytt og Teknisk ukeblad, TV-innslag, bilderepor-

tasjer i A-magasinet, anbefalinger i Aften og Dagsavisen til fine oppslag i VG, Dagbladet og lokalaviser. Museet fikk spesielt mange oppslag knyttet til *Mind gap*, *Instrument*, *Chevrolet*, utnevnelsen til Årets museum, økte besøkstall og *Legofestival*. *Mind gap* fikk flere store oppslag i blant annet Aftenposten, NRK Dagsrevyen og Østlands-sendingen.

Under *SENT*, med Researchers Night 23. September, gjorde NRK opptak til radioprogrammet Abels tårn. Der omtalte professor i museologi, Brita Brenna, Teknisk museum på denne måten: «De beste museene blir de som kan ha mange ting på ett sted, sånn som dette».

I NRK kunne Kulturnytt melde at "Besøktallet ser ut til å gå mot rekord i år" og Aftenposten lagde i forbindelse med tildelingen av Årets museum et dobbeltoppslag om publikumstilstrømmingen.

PUBLIKASJONER

Ketil Gjølme Andersen:

- Die Ausstellung *Techniker der Endlösung* in Norwegen", Eröffnung „Erinnerungsort Topf & Söhne – Die Ofenbauer von Auschwitz“, Thüringer Landtag, Erfurt, 2011.

Tone Rasch:

- "Making clothes desirable in Norway", i *Images in time: flashing forward, backward, in front and behind photography in fashion, advertising and the press* (red: Æsa Sigurjónsdóttir, Michael A. Langkjær & Jo Turney) Wunderkammer Press, Bath, 2011, s.
- "DEXTRA Photo – A Commercial Photo Agency and a Museum Collection", i *The Archive as Project* (red. Krzysztof Pijarski), *Archeologia fotografii*, Warszawa, 2011, s. 341-357.

Henrik Treimo:

- Gjerne hjerneutstilling! Artikkel i bladet *Demens og Alderspsykiatri*, vol 15, nr 2, 2011.
- Sanselig om hjernen. Artikkel i *Tidsskrift for den Norske Legeforening*, nr. 7 – 8.
- Mind Gap – en utstilling om hjernen. Artikkel i bladet *Innsikt*. Nr 2, 2011.
- Hjernen på 1-2-3. Artikkel i *Teknisk ukeblad*. 16. April. 2011

Marie Skoie

- "Uførte stemmer og glemte steder: Narrativer og utfordringer i utviklingshemmedes historie" *Handicaphistorisk tidsskrift* nr.26. Dansk Psykologisk Forlag 2011.
- "Uførte stemmer og glemte steder: Narrativer og utfordringer i utviklingshemmedes historie", i *Handicaphistorisk tidsskrift* 26/2011.

Olav Hamran

- "Et lite, korrupt gammelt vesen – apotekene og apotekloven av 2001", i *Tidsskrift for Den norske legeforening* nr. 13-14/2011.

Ellen Lange og Olav Hamran

- "Tuberkulossjuka barn i Norge under 1950- og -60-talen. Sanatorievistelser, medicinsk behandling och erfarenheter efteråt", i *Motzi Eklöf* (red.); *Naturen, kuren och samhället. Vård på sanatorier och kurorter ca 1870-2010*, Stockholm 2011.
- *Mind Gap – atten forskningsportretter*, Oslo 2011.

Psykiatриhistorie – arkiv og museer, samlinger og utstillinger 2009-2010.

- Rapport fra en arbeidsgruppe bestående av Hilde Holmesland (leder), Synne Stavheim og Espen Hernes fra Norsk Kulturåd og Olav Hamran og Ellen Lange (sekretær) fra Nasjonalt medisinsk museum /Norsk Teknisk Museum.

KONFERANSEINNLEGG:

Ketil Gjølme Andersen:

- „Die Ausstellung *Techniker der Endlösung* in Norwegen", tale i Erfurt 30.1 2011.
- „Tvangsarbeidets politiske økonomi – utfordringer for okkupasjonshistorien?" – innlegg på seminar, Teknisk museum 31.3 2011.
- "Tvangsarbeid i Norge under andre verdenskrig", foredrag, Teknisk museum, 30.3. 2011.
- "Ingeniørprofesjonen i norsk historieskrivning", foredrag, Norsk Vegmuseum, 26.10. 2011

Ellen Lange

- "Sanatoriebarne", innlegg på Generalforsamlingen til Foreningen Kysten, Tromsø, 28. mai 2011.

Ellen Lange/Marie Skoie

- "Presentasjon av utstillingen *Mind Gap* og dokumentarfilmen om Oslo-skolen innenfor nevroanatomi" på Seminar om hjernens og tankens utvikling ved Norsk Teknisk Museum 21. september 2011

Marie Skoie

- "Uførte stemmer og glemte steder – narrativer og utfordringer i utviklingshemmedes historie". Innlegg på Den 7. Nordiske handicaphistoriske konferansen, Universitetet i Oslo 5-6. mai 2011.

Frode Weium:

- "Det fysiske kabinett og instrumentmakerne i Christiania". Foredrag på Hansteensymposiet 2011, Nasjonalbiblioteket i Oslo, 17. november.

Tone Rasch/ Ingebjørg Eidhammer:

- "Kvinner i arbeid! Portretter fra Hjula Væveris arkiv" foredrag på Norsk Teknisk Museum, 8. mars 2011.

Tone Rasch:

- "DEXTRA Photo – A commercial Photo Agency and a Museum Collection, fordrag på konferansen "The Archive as Project", arrangert av stiftelsen *The Archeology of Photography*, Warszawa, 13. mai 2011.
- "What do the pattern books tell about textile

industry, and what does the textile industry tell about fashion?". Paper presentert på seminaret *Public Wardrobe, Rethinking Dress and Fashion in Museums*, Nordiska Museet, Stockholm, 10.-11. November 2011.

Henrik Treimo:

- "Mind gap – hjernen på utstilling" ARR idé-historisk tidsskrifts seminar "Hjernen", ved Universitetet i Oslo. 8. des. 2011
- Introduction to Mind Gap. The 4th Norwegian Conference of History of Science, Oslo 20. nov. 2011.
- "Scenekunstens praksis og museets rom" sammen med professor Serge von Arx, ved Norsk Kulturråds årskonferanse, Lillehammer 16.-17. november 2011.
- "Mind gap – Where Science meets Art". The Cardiac Cellular Electrophysiology Meeting, Teknisk museum 16. September 2011
- "Why Mind Gap?" The XXIIIrd Nordic Medical History Congress, Oslo, 25.-27. mai, 2011.

Hanne Skagmo:

- "Konservering av Vitenskapelige Instrumenter". Foredrag ved Norsk Teknisk Museum, 26. November

Ingrid Louise Flatval:

- "Konservering av gjenstander til det Astronomiske Observatorium" Hansteensymposiet 2011, Nasjonalbiblioteket

VERV:

Hans Weinberger:

- Medlem av Wissenschaftlicher Beirat, Deutsches Museum.

Jan Alfred Andersson:

- NAROM (nasjonalt senter for romrelatert opplæring), medlem i rådet.

Ingrid Louise Flatval:

- Styreleder NKFN

Dag Andreassen:

- Styremedlem i Teknologihistorisk gruppe, Tekna
- Medlem i styringsgruppa for ressursnettverket INREMO innenfor Forskningsrådets Verdikt-program.

ORGANISASJON OG SIKKERHET

BEMANNING OG ÅRSVERK

Museet sysselsatte i alt 75 personer og det ble utført 53,5 årsverk ved utgangen av 2011.

LIKESTILLING

Det legges vekt på likestilling i museet, og det er lik lønn for likt arbeid. 38 av de ansatte var kvinner og 37 menn. Museet har to ansatte med etnisk minoritetsbakgrunn.

ARBEIDSMILJØ OG HMS

Arbeidsmiljøutvalget (AMU) hadde fire møter i 2011. AMU har vært opptatt av det psykososiale arbeidsmiljøet, og det er gjennomført en undersøkelse blant de ansatte knyttet til dette. Verneombudets arbeid med kartlegging av den enkelte medarbeiders arbeidsforhold har ført til flere tiltak i 2011. Blant annet er arbeidsplasser og arbeidsutstyr utbedret, og det er gjennomført støyredukerende tiltak i utstillingsarealene.

SYKEFRAVÆR

Sykefraværet var i 2011 4,57 prosent, en nedgang fra 5,3 prosent i 2010. Selv om sykefraværet var lavere enn foregående år, arbeider museets AMU og ledelsen aktivt for å redusere sykefraværet.

SIKKERHET

Museet eier et museumsbygg på Kjelsås og et magasinbygg i Gjerdrum kommune. Begge er direkte tilsluttet de sentrale brann- og redningsetater, samt vaktsselskap. Museumsbygget har i tillegg til automatisk brann og tyverianlegg et tilnærmet fullsprinklet areal. Alle magasiner har eget adgangskortsystem med alarmvarsling til byggets driftsavdeling. En av de store sikkerhetsoppgavene i 2011 var å følge opp utbyggingen av museets hovedmagasin.

PLANLAGTE UTSTILLINGER

I november 2012 åpner Norsk Teknisk Museum en permanent utstilling om fremtidens klima og energi. Utstillingen er en videreføring av problemstillingene i museets prisbelønte temporærutstilling *Klima X*. Den nye utstillingen tar opp temaet fornybar energi og utfordringene knyttet til bærekraftig energiproduksjon.

I 2013 planlegger museet å sette opp vandretstillingen *Sultans of Science*, en utstilling som formidler arabisk teknikk och vitenskap gjennom 1000 år, fra år 800-til 1800-tallet. Samme år skal museet også å sette opp en utstilling knyttet til Stemmerettsjubileet.

JUBILEUM 2014

I 2014 har Teknisk museum hundreårsjubileum. Museet ble grunnlagt i sammenheng med Frognerutstillingen i 1914, der Norge feiret 100-årsjubileet for Grunnloven. Teknisk museum skal feire grunnloven og museet i 2014. Det blir et omfattende jubileumsprogram med mange aktiviteter, utstilling, bok og andre produksjoner. Jubileumsutstillingen tar utgangspunkt i teknologiens og demokratiets utvikling. Boken skal produseres med utgangspunkt i det pågående forskningsprosjektet *Performative representasjoner*.

FIRST LEGO LEAGUE

BABY UNIVERSE

AKTIVITETSKALENDEREN

- 16.01. **MANNEN PÅ 200-LAPPEN:**
HUMORISTISK TEATERFORESTILLING
OM KRISTIAN BIRKELAND
- 20.01. **SENT PÅ MUSEET:**
MUSEUMSKVELD FOR ALLE OVER 18
ÅR MED LEVENDE MUSIKK, PUB-QUIZ,
DJ, SÅPEBOBLER OG KJEMISHOW
- 21.01. **SEMINARET SKJØNNHET OG
HELSE** BLE AVHOLDT I FORBINDELSE
AVSLUTNINGEN AV FORSKNINGSPRO-
SJEKTET BEAUTY COMES FROM WITHIN
- 25.01. **VENNEFORENINGENS TIRSDAG:**
"T-FORDEN - SOM GRUNNLAG FOR
MODERNE MASSEPRODUKSJON" VED
PROFESSOR PER ØSTBY VED NTNU
- 26.01. **VOKSENTID JANUAR:** GULLKORN
FRA SAMLINGENE: KONSERVING AV
VITENSKAPELIGE INSTRUMENTER
- 05.0G 06.02. **MUSIKKHELG** MED AKTIVITETER OG
MINIKONSERT I MUSIKKMASKINER
- 19- 27.02. **STORT VINTERFERIEPROGRAM**
- 26.02. - 27.02. **VINTERFERIEPROGRAM
OG INGENIØRHELG** I ANLEDNING
NITOS 75 ÅRSJUBILEUM
- 08.03. **TIRSDAGSKVELD:**
KVINNEDAGEN 100 ÅR
- KVINNER I ARBEID! PORTRETT FRA
HJULA-ARKIVENE
- 12 - 20.03. **HJERNEUKER:** MØTE MED
HJERNEFORSKERE, FORSMÅK PÅ
HJERNEUTSTILLINGEN MIND GAP.
ET ARRANGEMENT I SAMARBEID MED
NORSK NEVROLOGISK FORENING
- 13.03. **MUSIKK:** SAMTIDSKOMPONIST OG
IMPROVISASJONSKUNSTNER MAJA
RATKJE SPILLTE BL.A. PÅ THEREMIN
- 17.03. **SENT PÅ MUSEET:**
ÅPENT MUSEUM FOR ALLE GAMLE
NOK TIL Å GÅ PÅ PUB OG UNGE NOK
TIL Å LEKE!
- 27.03. **MUSIKKUTSTILLINGEN ROCKER:**
UNGE BAND FRA KJELSÅS SPILTE LIVE.
- 29.03. **VENNEFORENINGEN:**
"UTVIKLINGEN AV MODERNE
KONTRASTVÆKSER HOS NYCOMED
(I DAG GE-HEALTHCARE) OG HVA DETTE
HAR BETYDD MEDISINSK" AV SENIOR
SCIENTIFIC ADVISOR MAJ OXALL I
GE-HEALTHCARE
09. 0G 10.04. **TEMAHELG: ROMFART** - 50 ÅR
SIDEN GAGARIN. FILMVISNINGER
OG AKTIVITETER, I SAMARBEID MED
NORSK ASTRONAUTISK FORENING
- 12.04. **50 ÅRS JUBILEUM** FOR FØRSTE
MENNESKELIGE REISE I VERDENSRUM-
MET. MARKERING AV GAGARING-
JUBILEET I AUDITORIET MED FILM,
FOREDRAG V/ERIK TANDBERG M.M.
- 16.04. **UTSTILLINGSÅPNING:** MIND GAP

- 17.04. **PÅSKEÅPENT MUSEUM**, OGSÅ 2. PÅSKEDAG; STORT AKTIVITETSPROGRAM OG OMVISNINGER I MIND GAP
- 27.04. **VOKSENTID APRIL**: MIND GAP! SPESIALOMVISNING I DEN NYE UTSTILLINGEN
- 29.04. **STATOIL-PRISUTDELING**
- 21.05. **KJÆRLIGHETENS KJEMI**. MARKERING AV KJEMIENS ÅR, 2011
- 22.05. **VENNEFORENINGENS DAG**, MED STORT AKTIVITETSPROGRAM
- 23.06 24. 05. **MØTE MED MINNER** - INTERNASJONAL KONFERANSE OM MUSEUMSTILBUD FOR PERSONER MED DEMENS.
- 25.05. **NORDISK MEDISINHISTORISK KONGRESS** |
- 28.05. **MUSIKK**: GUNDECHA BROTHERS, INDISK DHUPRAD-MUSIKK BLE SPILT I AUDITORIET
- 29.05.- 01.06. **MUSIKKDAGER** / ÅPNING AV KONFERANSEN NIME - "NEW INTERFACES FOR MUSICAL EXPRESSION" ÅPNING AV SONIC INTERACTION DESIGN, EN INTERAKTIV UTSTILLING OM LYD OG BEVEGELSE
- 05.06.- **KONFERANSE CMBN**:
- 07.06.2011 INTERNASJONAL HJERNEFORSKERMØTE
- 16.06.2011 **STOR OG BLÅ**: MARKERING AV IBMS 100-ÅRSJUBILEUM I DATAUTSTILLINGEN
- 25.06.- 21. 8 **SOMMERPROGRAM**
- 24.08.2011 **VENNEFORENINGEN**: TUR MED DS BØRØSUND
- 27.08.2011 **ÅPENT MUSEUM**: GRATIS ADGANG I ANLEDNING MUSEUMSFORBUNDETS ÅRSMØTE.
- 31.08.2011 **VOKSENTID AUGUST**: EN NY SKATT TIL SAMLINGENE: HISTORIEN OM MOVIEBOKSEN - 1980-TALLETS STØRSTE MEDIASUKSESS?
- 03.06 04.09. **BRANN-HELG**: VI FEIRER OSLO BRANNVESENS 150-ÅRSJUBILEUM MED NYE OG GAMLE BRANNBILER, BRANNVERNAKTIVITETER, BESØK AV ETATENS JUBILEUMSUTSTILLING OG EN NY OPPSTILLING AV MUSEETS EGNE BRANNVOGNEKLEODIER
- 06.09. **TEKNOLOGIENS ROLLE** I MØTE MED ELDREBØLGEN, KÅSERI AV DRING. OG FØRSTEAMANUENSJEN VED HØYSKOLEN I GJØVIK, DAG WAALER
- 10.09. **HJERNELØRDAG** - TEMA HUKOMMELSE I SAMARBEID MED HJERNERÅDET
- 11.09. **KULTURMINNEDAGEN**: "SKJULTE SKATTER - SPOR I LANDSKAPET". PÅ JAKT ETTER SPOR AV INDUSTRIHISTORIE OG ARBEIDERKULTUR LANGS AKERSELVA.
- 17.09. **ULTIMASKINEN**. KREATIVT KOMPONISTVERKSTED FOR BARN I SAMARBEID MED DRIVHUSET OG ULTIMA-FESTIVALEN.
- 11.9. **KULTURMINNEDAGEN**: SKJULTE SKATTER - SPOR I LANDSKAPET. PÅ JAKT ETTER SPOR AV INDUSTRIHISTORIE OG ARBEIDERKULTUR LANGS AKERSELVA.
- 21.09. **VOKSENTID SEPTEMBER**: PROF. EM. PER ANDERSEN FORTELLER OM HJERNEFORSKNINGEN I HISTORIEN
- 23.09. **SENT MED RESEARCHERS** NIGHT OG HARRYS GYM LIVE! FORSKNINGSDAGENE BLE FEIRET MED FORSKNINGSFEST FOR ALLE OVER 18.
- 23.9. **FORSKNINGSTORGET 2011**: VITENSENTERET DELTOK MED DIVERSE AKTIVITETER
- 24.06 25. 09. **LEGEDAGER**: LEGEFORENINGENS 125-ÅRS DAG BLE FEIRET MED AKTIVITETER FOR SMÅ OG STORE, OMVISNINGER, FOREDRAG OG "LEGEKAFE" MED HELSETIPS OG HISTORISKE PERSPEKTIVER PÅ LEGEYRKET OG LEGEROLLEN.
- 29.09. **CHEVROLET 100 ÅR**: NY BILUTSTILLING MED KLASSIKERE FRA LANDETS ELDESTE CHEVROLET FRA 1916 VIA BEL AIR, CORVETTE, IMPALA OG CAMARO, TIL VOLT, BILEN PRODUSERT I 2011.
1. - 9.10. **HØSTFERIE** MED STORT AKTIVITETSPROGRAM.
- 04.10. **VENNEFORENINGEN**: HVA KAN KVANTETEORIEN FORTELLE OSS? KÅSERI VED PROFESSOR JON MAGNE LEINAAS, UNIVERSITETET I OSLO
- 08.10.- 23.10 **LEGO-FESTIVALEN** BLE ÅPNET MED "OGLEGOLE" - SPESIALKOMPONERT LEGO-MUSIKK FOR MARIMBA, XYLOFON OG LEGOLYD PÅ TAPE.
- 09.10. **FRIDTJOF NANSEN 150 ÅR**: MARKERING AV HJERNEFORSKEREN NANSEN I HJERNEUTSTILLINGEN MIND GAP. NANSEN-HELG: HJERNELØRDAG I SAMARBEID MED HJERNERÅDET. TEMA: TANKENE. HVA ER EN TANKE? HVORDAN OPPSTÅR DRØMMER?
- 15.10. **IDÉ-FESTIVAL**, TEMA MENNESKEKROPPEN: MARKERING AV UIOS 200-ÅRSJUBILEUM PÅ BLINDERN OG I UTSTILLINGEN MINDGAP.
- 20.10. **SENT**. MUSEUMSKVELD MED 18-ÅRS-GRENSE. CHEVROLET JUBILEUMS UTSTILLING MED CHEVVY-DJ, LEGO-BYGGING KUN FOR VOKSNE, MED LEGO-MUSIKK, KONSERT MED TØG, DJ, SHOW, PUB-QUIZ, SPESIALOMVISNINGER OSV.
- 26.10. **VOKSENTID OKTOBER**: CHEVROLET 100 ÅR. FOREDRAG OG SPESIALOMVING I JUBILEUMSUTSTILLINGEN
- 30.10. **MUSIKKSØNDAG!** KONSERT MED LASSE MARHAUG OG GISLE FRØYSLAND, BARNEUNDERHODNING, MUSIKKVERKSTED ETC.
- 05.- 06.11. **PATENTSTYRET 100 ÅR!** OPPFINNERHELG I SAMARBEID MED PATENTSTYRET. PATENTSTYRET 100 ÅR! OPPFINNERHELG I SAMARBEID MED PATENTSTYRET.
- 05.11. **HJERNELØRDAG** - TEMA SPRÅK. HVOR LIGGER SPRÅKSENTERET? OG HVA SKJER HVIS VI MISTER SPRÅKET? I SAMARBEID MED HJERNERÅDET
- 08.11. **MIKROTEKNIKKENS HISTORIE** - FRA TRANSISTORENS OPPFINNELSE TIL I DAG. KÅSERI AV SIVILINGENIØR TOR HOFSTAD
- 12.11. **FIRST LEGO LEGUE!** STORT SHOW MED HUNDREVIS AV DELTAKERE I OSLO-TURNERINGEN AV FLL MED KVALIFISERING TIL LANDSFINALEN
- 13.11. **VITESENTERET** DELTOK PÅ ASTROFESTIVALEN PÅ BLINDERN
- 19.11. **KJEMIFESTIVALEN**: DET INTERNASJONALE KJEMIÅRET BLE MARKERT MED KJEMIUKKE MED FOREDRAG, KJEMIKERPANEL, AKTIVITETER OG SHOW
- 20.11. **VENNEFORENINGENS DAG** MED STORT FAMILIEPROGRAM, BLA. MASSE KJEMIAKTIVITETER I KJEMI-UKA!
- 21.11. **THE 4TH NORWEGIAN** CONFERENCE OF HISTORY OF SCIENCE. THEME: "GEOGRAPHIES AND THE HISTORY OF SCIENCE"
- 22.11. **HISTORIEN OM TEKNISK UKEBLAD**, KÅSERI AV STEIN BEKKEVOLD/ MAGNE LEIN - TIDLIGERE FAGDIREKTØRER I TU
- 03.12. **HJERNELØRDAG** - TEMA SANSENE: HVA ER SMERTE? HVA SKJER I THALAMUS? I SAMARBEID MED HJERNERÅDET
3. OG 4.12. **BABY UNIVERSE**. FANTASTISK FIGURTEATER VED NY-SUKSESSEN WAKKA WAKKA.
- 15.12. **UTSTILLINGSÅPNING**: INSTRUMENT - HISTORIER OM VITENSKAP NY PERMANENT UTSTILLING OM VITENSKAPSHISTORIE
- 17.12.- 23.12. **JULEPROGRAM**

INSTRUMENT - FORTELLINGER OM VITENSKAP

NØKKELTALL

NØKKELTALL	2011	2010	2009	2008	2007
BESØKENDE	260 119	232 917	242 097	207 548	189 721
ORDINÆRT RESULTAT	488 453	200 583	106 763	27 476	3 811
BIDRAG FRA DET OFFENTLIGE	37 184 871	34 787 490	33 495 082	31 695 500	33 400 000
BIDRAG FRA NÆRINGSLIVET	6 118 287	4 805 541	3 557 046	2 855 560	6 338 536
ANDRE DRIFTSINNEKTER	17 293 253	14 683 656	14 774 661	13 519 067	12 620 310
SUM DRIFTSINNEKTER	60 596 411	54 276 687	51 826 789	48 070 127	52 358 846
EIENDELER	146 124 264	139 289 247	134 599 107	127 700 564	125 942 863
GJELD	125 968 492	119 621 929	115 132 371	108 340 592	106 610 367
ÅRSVERK	53,5	52	53	52	46

BESØK	TOTALT	BARN OG UNGE	BARN OG UNGE I PROSENT	SKOLEELEVER	SKOLEELEVER I PROSENT
2011	260 119	141 925	55	59 398	23
2010	232 917	132 131	57	58 520	25
2009	242 097	137 043	57	63 412	26
2008	207 548	121 965	59	59 942	29
2007	189 721	111 275	59	56 115	30
2006	146 689	86 324	59	49 547	34
2005	146 339	87 821	60	41 520	28
2004	133 382	81 695	61	40 937	31
2003	133 851			43 606	32

STYRETS ÅRSBERETNING

ÅRSBERETNING 2011 NORSK TEKNISK MUSEUM

Stiftelsen Norsk Teknisk Museum er et av Norges største samtids- og historiske museer. Museet er nasjonalmuseum for teknologi, naturvitenskap, industri og medisin og skal anskueliggjøre og spre kunnskap om vekselvirkningen mellom disse feltene og samfunnet for øvrig. Museet holder til i egne lokaler på Kjelsås i Oslo og er i hovedsak finansiert gjennom offentlige midler. I tillegg kommer inntekter fra private aktører, samt egeninntekter.

Virksomhetens overordnede mål, utfordringer og satsingsområder følger retningslinjene som knytter seg til overføringene fra Kulturdepartementet, Helse- og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet. Museets hovedmål er å sikre materiell og immateriell kulturarv fra fortid og samtid som en uerstattelig kilde til innsikt, identitet og opplevelse. Samlingsforvaltningen skal styrkes for å oppnå tilfredsstillende sikring, forvaltning og formidling av samlingene. Det legges også vekt på utvikling av digitalt innhold og digital formidling.

I tillegg til å samle, bevare, forske og formidle innenfor museets ansvarsområder, har museet i 2011 rettet spesiell oppmerksomhet mot vitenskap og vitenskapshistorie. I den forbindelse har museet produsert to store utstillinger. Utstillingen *Mind Gap* omhandler hjernen og forskning på hjernen, og utstillingen *Instrument - fortellinger om vitenskap* omhandler forskning og formidling av naturvitenskap.

Museet har i 2011 satt ny besøksrekord med 260 119 besøkende som er en økning på nærmere 12 prosent fra 2010. Den tidligere besøksrekorden fra 2009 var på 242 097 besøkende. Besøket, som registreres i museets kassasystem, har vært jevnt fordelt gjennom hele året.

Museet har i 2011 nådd sine overordnede mål gjennom økt synlighet og gode besøks-tall. I august 2011 ble museet kåret til Årets Museum av Norges Museumsforbund. Museet har gjennomført de planlagte utstillings- og formidlingsprosjektene for året.

Museet vil i tiden fremover opprettholde og videreutvikle nåværende drift og besøks-tall. Utviklingen i antall besøkende tilsier at museets omsetning og bemanning vil øke i kommende år.

ET SENTRALT MUSEUM FOR BARN OG UNGE

Norsk Teknisk Museum er i særstilling blant museene i Norge når det gjelder besøk av barn og unge. I alt besøkte 141 925 under 18 år museet i 2011, noe som tilsvarer 55 prosent av det totale besøket. Museet ble besøkt av 59 398 skoleelever, og det er noe under halvparten av andelen barn og unge.

UTSTILLINGENE I 2011

Museet var involvert i seks større og mindre utstillingsprosjekter i løpet av året.

- Mind Gap
- Instrument – fortellinger om vitenskap
- Sonic Interaction Design
- Chevrolet 100 år
- Skjønnhet og helse: det ytre og indre
- Gagarin

SAMLINGENE

Museet har i 2011 lagt ned store ressurser innen samlingsforvaltning i forbindelse med det utstillingsforberedende arbeidet knyttet til utstillingene *Mind Gap* og *Instrument – fortellinger om vitenskap*. Store deler av museet samling av naturvitenskapelige instrumenter har blitt konserverv og klar-gjort for utstilling. Museet har også konserverv og montert alle gjenstander som er utstilt i Universitetet i Oslos observatorium, som åpnet 18. november i forbindelse med universitetets 200-årsjubileum. Prosjektet ble finansiert av Sparebankstiftelsen DnB NOR og Universitetet i Oslo.

Museene Norsk Teknisk Museum, Oslo Museum, Norsk Maritimt museum,

Akershusmuseet og Oslo Kommune/Kultur-etaten har gått sammen om å planlegge, utrede og kravspesifisere et fullt integrert fellemagasin. Et fellesmagasin er Norsk Teknisk Museums langsiktige mål for å løse museets utfordringer i forhold til magasinkapasitet og oppbevaringsforhold.

For å løse presserende behov for større magasinplass og for å frigjøre utstillings-lokaler på Kjelsås har museet i 2011 startet utbygging av magasinbygget i Gjerdrum kommune til dobbelt størrelse. Tilbygget skal stå ferdig i april 2012.

FORSKNING

Museets konservatorer har i 2011 arbeidet med prosjekter innen tekstilhistorie, vitenskapshistorie, fotohistorie, industrihistorie og medisinhistorie.

Museet har i 2011 startet arbeidet med forskningsprosjektet *Tvangsarbeidets politiske økonomi, Organisasjon Tadt i Norge under andre verdenskrig*, som er finansiert av Norges Forskningsråd. Prosjektet er initiert av museet og utføres i samarbeid med forskningsmiljøer i Norge og utlandet.

Norsk Teknisk Museum har i 2011 innledet et forskningsprosjekt om museets historie. Prosjektet *Performative representasjoner* er finansiert av Norsk Kulturråd.

SKOLETILBUD

Norsk Teknisk Museum legger særlig vekt på formidling til barn og unge. Skoletilbudet er en vesentlig del av virksomheten. Det tar utgangspunkt i Kunnskapsløftet. Museet tilbød 30 ulike undervisningsopplegg i løpet av 2011, fire av dem var nye av året.

I løpet av året besøkte 59 398 skoleelever museet. Det er 878 flere enn i 2010. Det ble totalt gjennomført 1920 omvisninger, hvorav 88 prosent var for skoleelever.

I 2011 fikk om lag 9000 Oslo-elever et tilbud gjennom den kulturelle skolesekken (DKS), den nasjonale satsingen for at

grunnskoleelever skal få møte kunst og kultur. Det har aldri før blitt gitt tilbud til så mange elever gjennom DKS på museet. I samarbeid med DKS i bydel Nordre Aker har museet hatt en abonnementsordning for alle grunnskoleelever i bydelen med gratis inngang.

TILRETTELAGT KULTURTLIBUD FOR PERSONER MED DEMENS

Siden 2009 har Teknisk museum hatt et tilrettelagt museumstilbud for personer med demens. I 2011 fikk 29 grupper omvisning og samtale omkring minner fra tidligere i livet.

Tilbudet er en del av et samarbeidsprosjekt mellom Teknisk museum, Oslo Museum, avd. Bymuseet, Telemuseet og GERIA (Oslo kommunes ressurscenter for demens/alderspsykiatri).

I tilknytning til *Møte med minner*-prosjektet ble det arrangert en nasjonal konferanse den 23. og 24. mai på Teknisk museum og Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design. Målet var å skape en faglig møteplass for helsesektoren og museene, samt å motivere og inspirere disse fagmiljøene til å satse på nye og tilpassete museumstilbud. Konferansen hadde om lag 140 deltagere med god geografisk spredning.

NASJONALE MUSEUMSNETTVERK

Norsk Teknisk Museum legger vekt på nettverksarbeid for å oppnå god ressursutnyttelse, faglig utvikling og nasjonal samordning. Museet har ansvar for koordinering og utvikling av Medisinhistorisk museumsnettverk og Nettverk for teknologi- og industrihistorie. I tillegg deltar museet i Nettverk for vitensentre, Nettverk for arbeiderkultur, ABM-nettverk for fotografi, Nettverk for magasin og bevaring og Nettverk for minoriteter og kulturelt mangfold.

INTERNASJONALT SAMARBEID

Norsk Teknisk Museum har vært aktiv i en rekke internasjonale nettverk og samarbeidsprosjekter. Museet inngår i et nettverk av europeiske teknikk- og vitenskapsmuseer som samarbeider om å gjøre digitaliserte ressurser tilgjengelige. Museet er medlem i

Artefacts, et internasjonalt museumsnettverk med fokus på museumsforskning innenfor teknikk- og vitenskapshistorie, samt Inventing Europe, et forskningsprosjekt finansiert av European Science Foundation. Nasjonalt medisinsk museum er medlem av det internasjonale nettverket: The European Association of the Museums of History of Medical Sciences (EAMHMS). Museet er medlem av Europeana v1.0 Thematic Network. Museet har i 2011 fullført samarbeidsprosjektet FotoRejestr med stiftelsen Archeologia Fotografii i Warszawa.

NORSK TEKNISK MUSEUMS VENNER

Foreningen Norsk Teknisk Museums venner er formelt uavhengig av stiftelsen Norsk Teknisk Museum og fører eget regnskap. 50 prosent av innbetalt medlemskontingent tilfaller museet. Foreningen økte medlemsmassen fra 2010 til 2011 med 12 prosent og har nå 783 medlemmer og 10 bedriftsmedlemmer. Medlemsblad

BULLETIN har kommet ut fire ganger. I 2011 arrangerte foreningen to Venneforeningens dager i samarbeid med museet. I tillegg til disse arrangementene har venneforeningen, i samarbeid med teknologihistorisk gruppe i Tekna (THG) og NITO Oslo og Akershus avdeling, arrangert 6 kåserikvelder med teknologihistoriske temaer. I tillegg arrangerte Venneforeningen den 24. august tur på Oslofjorden med DS Børøysund.

ORGANISASJON, BYGG OG HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

Hans Weinberger er museumsdirektør. Museet sysselsatte i alt 75 personer og det ble utført 53,5 årsverk ved utgangen av 2011. Sykefraværet var på 4,57 prosent. Arbeidet med helse, miljø og sikkerhet er gjennomført i tråd med plan og budsjett. Det har i 2011 vært fokusert på støyredukerende tiltak. Museet driver ikke virksomhet som forurenser det ytre miljø

VITENSENTERET

utover det som er tillatt gjennom lover og forskrifter.

Museumsbygget ble oppført i 1985 og bærer i dag preg av 25 års slitasje. Kostnadene til ordinært teknisk og bygningsmessig vedlikehold er derfor økende. Utgifter til drift og nødvendig vedlikehold av museumsbygget har i 2011 ligget 27 prosent over budsjett. Det er utarbeidet plan og budsjett for videre vedlikehold for perioden fram til 2012.

TILTAK MOT DISKRIMINERING OG FOR TILGJENGELIGHET

Det legges vekt på likestilling i museet, og det var lik lønn for likt arbeid. 38 av de ansatte var kvinner og 37 menn. Museet har to ansatte med etnisk minoritetsbakgrunn. Ved rekruttering til museet skal utlysningstekst inneholde en mangfoldserklæring. Museet har i sitt formidlingsarbeid et særlig fokus på tilgjengelighet. I 2011 har museet

blant annet videreført et prosjekt med formidling rettet mot personer med demens, utenom museets ordinære åpningstid. Utstillingslokalene er tilrettelagt for personer med nedsatt funksjonsevne.

ØKONOMI

Norsk Teknisk Museum har ikke plasseringer eller finansielle einedeler som er utsatt for risiko.

Museet har god styring, økonomisk kontroll og likviditet. Kulturdepartementet står for grunnfinansiering av driften med 26 676 000 kroner. Gjennom satsingen Nasjonalt medisinsk museum har Helse- og omsorgsdepartementet bidratt med kr 5 400 000. Til drift og utvikling av Vitensenteret, mottok museet fra Vitensenterutvalget, oppnevnt av Norges forskningsråd på vegne av Kunnskapsdepartementet, kr 3 000 000. Museet har innledet to forskningsprosjekter finansiert

med offentlige midler. Kostnadene forbundet med prosjektene utgiftsføres. I tillegg finansieres museets drift av inngangspenger, salg i museumsbutikken og andre egeninntekter. Samlede driftsinntekter var i 2011 kr 60 596 411. Resultatet for 2011 viser et overskudd på kr 488 453, som tilføres egenkapitalen. Stiftelseskapitalen og øvrig egenkapital anses som forsvarlig for fortsatt drift. Regnskapet bygger på prinsippet om fortsatt drift, da grunnlaget for dette er til stede. Styret mener regnskapet, sammen med styrets beretning gir en rettvise oversikt over utvikling og resultatet av museets virksomhet og økonomiske stilling.

RESULTATREGNSKAP

STIFTELSEN NORSK TEKNISK MUSEUM			
(IHHT. RETNINGSLINJER FRA KULTURDEPARTEMENTET)			
DRIFTSINNEKTER OG DRIFTSKOSTNADER	NOTE	2011	2010
BIDRAG FRA DET OFFENTLIGE	10	37 184 871	34 787 490
BIDRAG FRA NÆRINGSLIVET	11	6 118 287	4 805 541
ANDRE DRIFTSINNEKTER	11	17 293 253	14 683 656
SUM DRIFTSINNEKTER		60 596 411	54 276 687
VAREFORBRUK		2 563 334	2 180 681
LØNSKOSTNADER M.M.	6,7	32 072 727	30 292 367
AVSKRIVNING PÅ DRIFTSMIDLER	2,12	2 608 190	2 661 489
ANDRE DRIFTSKOSTNADER	6	23 325 544	19 276 491
SUM DRIFTSKOSTNADER		60 569 795	54 411 028
DRIFTSRESULTAT		26 616	-134 340
FINANSINNEKTER OG FINANSKOSTNADER			
RENTEINNEKTER		1 005 769	820 746
ANNEN FINANSINNEKTE		0	4 366
RENTEKOSTNADER		526 941	489 596
ANDRE FINANSKOSTNADER		16 992	593
RESULTAT AV FINANSPOSTER		461 837	334 923
ORDINÆRT RESULTAT		488 453	200 583
ÅRSOVERSKUDD		488 453	200 583
OVERFØRINGER			
OVERFØRT TIL DRIFTSKAPITAL	8	488 453	200 583
SUM OVERFØRINGER		488 453	200 583

BALANSE

STIFTELSEN NORSK TEKNISK MUSEUM			
(IHHT. RETNINGSLINJENE FRA KULTURDEPARTEMENTET)			
EIENDELER	NOTE	2011	2010
ANLEGGSMIDLER			
VARIGE DRIFTSMIDLER			
ANLEGG PÅ KJELSÅS	2,12	108 744 257	109 945 213
LAGER PÅ GJERDRUM	2	12 407 512	3 612 000
INVENTAR OG UTSTYR	2,12	2 987 251	3 727 150
SUM VARIGE DRIFTSMIDLER		124 139 020	117 284 363
OMLØPSMIDLER			
VARELAGER	5	1 171 194	1 448 699
FORDRINGER			
KUNDEFORDRINGER		1 273 833	1 344 120
ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER	9	2 862 321	1 007 348
SUM FORDRINGER		4 136 154	2 351 468
BANKINNSKUDD, KONTANTER O.L.	3	16 677 896	18 204 718
SUM OMLØPSMIDLER		21 985 244	22 004 884
SUM EIENDELER		146 124 264	139 289 247

BALANSE

STIFTELSEN NORSK TEKNISK MUSEUM			
(IHHT. RETNINGSLINJENE FRA KULTURDEPARTEMENTET)			
EGENKAPITAL OG GJELD	NOTE	2011	2010
EGENKAPITAL			
STIFTELSENS GRUNNKAPITAL		10 000 000	10 000 000
ANNEN OPPARBEIDET EGENKAPITAL	8	10 108 771	9 620 318
FOND BUNDET TIL SPEIELLE FORMÅL	4,8	47 000	47 000
SUM EGENKAPITAL		20 155 771	19 667 318
GJELD			
ANNEN LANGSIKTIG GJELD			
PANTEOBLIGASJONER TIL OSLO KOMMUNE	2,9	90 400 000	90 400 000
GJELDSBREV LÅN	2,9	6 000 000	1 416 681
NTM-FONDS INNSKUDD I BYGGET	4,9	3 445 000	3 445 000
IKKE OPPTJENTE TILSKUDD	12	7 600 098	8 127 304
SUM ANNEN LANGSIKTIG GJELD		107 445 098	103 388 985
KORTSIKTIG GJELD			
LEVERANDØRGJELD		4 419 542	1 828 961
SKATTETREKK, OFFENTLIGE AVG. OG FERIEPENGER		5 252 943	4 966 091
MELLOMREGNING MED NTM-FOND	4	772 970	738 520
GJELD TIL NTM'S VENNEFORENING		923 393	949 199
ANNEN KORTSIKTIG GJELD	9,12	7 154 547	7 750 174
SUM KORTSIKTIG GJELD		18 523 394	16 232 944
SUM GJELD		125 968 492	119 621 929
SUM GJELD OG EGENKAPITAL		146 124 264	139 289 247

Oslo, den 27.02.2012

 Olav Soleng styrets leder	 Hans Weinberger museumsdirektor	 Marie Skoie styremedlem	 Henning Sandsdalen styremedlem
 Puneet Kaur styremedlem	 Ralph Høibakk styremedlem	 Ragnhild B. Raugland styremedlem	 Doris Jorde styremedlem
 Trond Markussen styremedlem	 Ragnar Skjærstad styremedlem		

NOTE NR. 1 - REGNSKAPSPRINSIPPER

Årsregnskapet er det satt opp i samsvar med regnskapslovens bestemmelser og god regnskapsskikk.

1.1 TILSKUDD OG SALGSINNTEKTER

Tilskudd:

Tilskudd fra stat og andre offentlige institusjoner inntektsføres i den perioden de er tildelt for, hvilket normalt vil falle sammen med utbetalingsåret.

Øvrige øremerkede tilskudd fra det offentlige og andre inntektsføres i takt med den kostnaden de er ment å dekke.

Tilskudd til investeringer inntektsføres i takt med avskrivningene på investeringen. Ikke opptjent investeringstilskudd balanseføres som langsiktig forpliktelse.

Finansinntekter:

Renteinntekter inntektsføres etter hvert som de opptjenes.

Leieinntekter:

Leieinntekter opptjenes og resultatføres i takt med utleieperioden.

Salg av varer:

Salg av varer inntektsføres ved levering.

1.2 FORTSATT DRIFT

Regnskapet er satt opp basert på fortsatt drift.

1.3 KLASSIFISERING OG VURDERING AV BALANSEPOSTER

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler, andre eiendeler er omløpsmidler. Fordringer som tilbakebetales innen et år klassifiseres som omløpsmidler, tilsvarende gjelder for gjeld.

1.4 VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler aktiveres og avskrives dersom de har levetid over 3 år og har en kostpris som overstiger kr 15.000. Aktivering er gjenstand for individuell vurdering.

Varige driftsmidler vurderes til historisk kost med fradrag for bedriftsøkonomiske avskrivninger.

Avskrivninger baseres på en vurdering av driftsmidlenes økonomiske og tekniske levetid. Museet benytter lineære avskrivninger for avskrivning av varige driftsmidler.

1.5 VAREBEHOLDNING

Varebeholdningen er verdsatt til laveste verdi av anskaffelseskost og påregnelig salgspris med fradrag for salgskostnader.

1.6 FORDRINGER

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til forventet tap. Avsetning til tap gjøres på grunnlag av individuelle vurderinger av de enkelte fordringene. I tillegg gjøres det for øvrige kundefordringer en uspesifisert avsetning for å dekke antatt tap på krav.

1.7 PENSJONER

Pensjonsforpliktelsene er redegjort for i note 7.

1.8 KONTANTSTRØMOPPSTILLING

Kontantstrømoppstillingen er utarbeidet etter den indirekte metode. Kontanter og kontantekvivalenter omfatter kontanter, bankinnskudd og andre kortsiktige, likvide plasseringer.

NOTE NR. 2 – DRIFTSMIDLER

	EDB UTSTYR	INVENTAR / UTSTYR	ANLEGGET KJELSÅS	LAGER GJERDRUM	SUM
KOSTPRIS 01.01	2 667 470	5 067 363	65 628 861	5 600 000	78 963 694
PANTEOBLIGASJONER TIL OSLO KOMMUNE			69 400 000		69 400 000
TILGANG	-	159 644	395 691	8 907 512	9 462 847
AVGANG					-
AKKUMULERTE AVSKRIV- NINGER 31.12	1 469 532	3 437 693	26 680 295	2 100 000	33 687 521
BOKFØRT VERDI PR. 31.12	1 197 938	1 789 314	108 744 257	12 407 511	124 139 020
ÅRETS AVSKRIVNING	496 138	403 406	1 596 646	112 000	2 608 190

Avskrivningsprosent lineært 33/20 7/20 2/10/20 2

Anlegget på Kjelsås er oppført i balansen med museets andel av kostpris med tillegg for kommunal finansiering. Oslo kommunes finansieringsandel ble ytt som tilskudd med pantesikkerhet, jf. egen linje i driftsmiddeloversikten. Sammen med etterfølgende lånefinansiering har Oslo kommune en pantsikkerhet på kr 90,4 millioner, jf. langsiktig gjeld i balansen. Stiftelsen har også et lån i forbindelse med kjøp og utbygging av lageret på Gjerdrum. Panteobligasjonen pålydende kr 6 000 000 er tilrest med tilsvarende beløp, jfr. langsiktig gjeld i balansen.

NOTE NR. 3 - LIKVIDER

Av museets beholdning av likvider inngår skattetreksmidler på særskilt konto med kr 1 324 501. I tillegg forvalter museet likviditet til NTMs venneforening. I 2009 utgjorde beløpet kr 321.044 og inngikk i eiendeler og gjeld. For 2010 er denne forvaltningen trukket ut av likvider med virkning for balansen for begge årene. For 2010 utgjør beløpet kr 394.537,50, mens det for 2011 utgjør kr 525.973,11.

NOTE NR. 4 - FOND BUNDET TIL SPESIELLE FORMÅL

FORMÅL	BELØP
ROLLS ROYCE-RESTAURERING	30.000
BENZ, FORD A - RESTAURERING	17.000
	47.000

I tillegg til fond bundet til spesielle formål har NTM en rekke mindre fonds som historisk er stillet til rådighet for NTM. Fonds midlene er plassert i bygget og gis 10% renteavkastning hvor ca. 9/10 tilbakeføres NTM som driftstilskudd. Det føres eget samlet regnskap for fondene som pr. 31.12. har et mellomregningskrav med museet.

NOTE NR. 5 - VAREBEHOLDNING

Varebeholdningen består av ferdigvarer for salg i museets butikk.

NOTE NR. 6 - ANSATTE, GODTGJØRELSE

LØNNSKOSTNADER BESTÅR AV FØLGENDE POSTER	2011	2010
LØNNINGER	25 853 429	23 775 075
FOLKETRYGDAGGIFT	3 941 963	3 717 792
PENSJONSKOSTNADER	1 905 293	2 460 079
ANDRE LØNNSKOSTNADER	372 042	339 422
SUM LØNNSKOSTNADER	32 072 727	30 292 367

GODTGJØRELSE	MUSEUMS DIREKTØRER	STYRET
LØNN	1 014 124	252 865
ANNEN GODTGJØRELSE	12 176	
PREMIE TIL PENSJONSORDNING	96 778	
SUM	1 123 078	252 865

Det er avtalt sluttvederlag i form av 12 månedslønner utbetalt ved museumsdirektørs fratredelse, dersom styret mener man er i en situasjon som vanskeliggjør fortsettelsen av ansettelsesforholdet. Det er ikke avtalt bonusordninger for museumsdirektør eller styret. Det er ikke ytt lån eller stilt sikkerhet for ledende personer.

GODTGJØRELSE TIL REVISOR FOR ARBEID UTFØRT I 2010 ER BELASTET MED Kr. 151 000 EKS MVA, FORDELT PÅ FØLGENE MÅTE:

LOVPÅLAGT REVISJON	89.000
BISTAND MED REGNSKAP OG NOTER	40.000
ANDRE KONSULTASJONER/ATTESTASJONER	22.000

NOTE NR. 7 - PENSJONSFORPLIKTELSER

Norsk Teknisk Museums pensjonsansvar i forhold til den ordinære tariffestede tjenestepensjonsordningen er dekket gjennom pensjonsordning i Statens pensjonskasse. Denne ordningen gir en definert ytelse i henhold til tariffavtalen. Fordi det foretas en fordeling av den aktuariemessige risiko mellom alle foretakene, kommunene og fylkeskommunene som deltar i ordningen, tilfredsstiller den kriteriene for det som betegnes som en "Multi-employer plan". Ordningen tilfredsstiller også kriteriene for lovbestemt offentlig tjenstepensjon.

Fremtidige premier vil påvirkes av risikomessige over- eller underskudd på nåværende og tidligere ansatte både i foretaket og i andre kommuner/foretak som inngår i ordningen. Premien vil også påvirkes av avkastning, lønnsvekst og utvikling i folketrygdens grunnbeløp.

Pensjonsordningen i Statens pensjonskasse er ikke balanseført jf. regnskapslovens bestemmelser. Det er i 2011 betalt inn kr 1 421 304,- i pensjonspremie, og premien er i regnskapet klassifisert sammen med lønnskostnadene.

I tillegg til den ordinære tjenstepensjonsordningen kommer ytelser i form av avtalefestet pensjon til aldersgruppene fra 62 til 66 år. Årets kostnad til AFP – ordningen utgjør kr 483 989.

NOTE NR. 8 - EGENKAPITAL

NOK	DRIFTSKAPITAL	FOND BUNDET TIL SPESIELLE FORMÅL	SUM
PR. 01.01.	19 620 318	47 000	19 667 318
ENDRING I FOND TIL SPESIELLE FORMÅL	0	0	0
ÅRETS RESULTAT	488 453		488 453
PR. 31.12.	20 155 771	47 000	20 155 771
AV EGENKAPITALEN UTGJØR KR 10.000.000,- STIFTELSENS GRUNNKAPITAL.			

NOTE NR. 9 - FORDRINGER OG GJELD

Stiftelsen har ingen utestående fordringer som forfaller senere enn ett år etter regnskaps-årets utløp.

ANNEN KORTSIKTIG GJELD BESTÅR BL.A AV FØLGENDE POSTER:	
ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER (ARNE KNUDSEN)	1 561 771
OU FOND	29 910
AVSETNING LØNN	29 045
ANNEN KORTSIKTIG GJELD	5 529 963

Av stiftelsens gjeld forfaller kr 96 400 000,- til betaling senere enn fem år etter regnskapsårets utløp. Gjelden er sikret med pant i eiendom, se note 2.

NOTE NR. 10 - SPESIFIKASJON AV TILSKUDD

	2011	2010
KULTUR OG KIRKEDEPARTEMENTET ORDINÆRT TILSKUDD	26 676 000	25 874 000
HELSE- OG OMSORGSDEPARTEMENTET	5 400 000	5 200 000
NORSK KULTURRÅD (TIDLIGERE ABM)	1 138 246	210 000
NORGES FORSKNINGSRÅD	3 000 000	3 200 000
NORSK KULTURRÅD	0	24 000
NORGES KULTURVERN FOND	0	30 000
NORSK KULTURFOND	283 000	0
EKSTRASTIFTELSEN	500 000	0
OSLO KOMMUNE	187 625	249 490
SUM TILSKUDD	37 184 871	34 787 490

NOTE NR. 11 - SPESIFIKASJON AV ANDRE INNTEKTER

Bidrag fra næringslivet er i hovedsak støtte til og finansiering av utstillingsprosjekter. Andre driftsinntekter kommer fra salg av varer og tjenester. Av dette utgjør billettinntekter kr 9 547 641.

NOTE NR 12 – DEXTRA –SAMLINGEN (KNUDSENS FOTOSAMLING)

Stiftelsen Norsk Teknisk Museum inngikk i 2008 en avtale med Sparebankstiftelsen DnBNOR om lagring og forvaltning av en betydelig objektsamling av bilder, film, databaser, teknisk apparatur, bøker mv. Stiftelsen påtok seg å magasinere og legge til rette for at allmennheten skal få tilgang til samlingen. Avtalen medførte en betydelig investering og arbeidsinnsats. For å finansiere dette mottok museet tilskudd i 2008 og 2009 på 9,1 mill. kr For 2010 mottok Norsk Teknisk Museum ytterligere kr 3,4 mill.

I tråd med god regnskapsskikk er det gjort en vurdering mht fordeling av de påløpte kostnadene for 2008 og 2009 medgått til prosjektet. Ut i fra denne vurderingen ble det aktivert kr 8.074.428 fordelt på bygningsmessig anlegg og database (inventar og utstyr). I 2010 ble ytterligere kr 345.406 aktivert og tilsvarende ble det aktivert kr 395.691 i 2011. Investeringen anses finansiert gjennom tilskuddet fra Sparebankstiftelsen. I tråd med god regnskapsskikk avskrives investeringen etter en bedriftsøkonomisk vurdering av levetid, og uopptjent investeringstilskudd inntektsføres årlig og tilsvarende avskrivningsbeløpet. Samme prinsipp er for øvrig lagt til grunn for aktivering av kostnader forbundet med utbygging og oppgradering av brannvarslingsanlegg utført i 2009 og fullfinansiert av annen tilskuddsgiver med kr 1.000.000. Arbeidet ble utført i forbindelse med magasineringen.

For 2009 ble resterende tilskudd fra Sparebankstiftelsen kr 1.025.572 inntektsført som delvis finansiering av lønninger og andre driftsutgifter påløpet i tilknytning til arbeidet med flytting og forvaltningsarbeid for øvrig med Dextra-samlingen. For 2010 vises kr 986.243 som ikke opptjent tilskudd etter at kr 2.073.351 er benyttet til lønn og øvrige driftsutgifter, og etter aktivering omtalt ovenfor.

For 2011 er det mottatt ytterligere kr 1 950 000 hvorav kr 395 691 er ansett som investeringstilskudd, men er anvendt som driftstilskudd for å dekke prosjektets kostnader. Ikke opptjent tilskudd utgjør etter dette kr 1 561 770.

Det vises dessuten til note for driftsmidler.

NOTE NR 13 – FINANSIELL MARKEDSRISIKO

Norsk Teknisk Museum anses ikke utsatt for finansiell markedsrisiko.

	2011	2010	2009
KONTANTSTRØMMER FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER			
RESULTAT FØR SKATT	488 453	200 583	106 763
ORDINÆRE AVSKRIVNINGER	2 608 190	2 661 489	2 306 710
FORSKJELLEN MELLOM KOSTNADSFØRT PENSJON OG INN-/UTBETALINGER	0	-	-
ENDRING I VARER	277 505	-562 655	26 558
ENDRING I KUNDEFORDRINGER	70 287	-31 835	-1 069 971
ENDRING I LEVERANDØRGJELD	2 590 581	535 157	511 972
ENDRING I ANDRE TIDSAVGRENSNINGSPOSTER:			
ANDRE KORTSIKTIGE FORDRINGER	-1 854 973	68 988	-131 737
ANDRE AVSETNINGER	-595 627	4 876 254	-382 827
SKATTETREKK, OFF.AVG, FERIEPENSER	286 852	229 918	386 861
ENDRING MELLOMREGNING NTM-FONDS	34 450	34 450	34 450
ENDRING MELLOMREGNING VENNEFORENINGEN	-25 806	-15 564	89 231
ANNEN KORTSIKTIG GJELD			-2 158 160
NETTO KONTANTSTRØM FRA OPERASJONELLE AKTIVITETER	3 879 912	7 996 785	-280 151
KONTANTSTRØMMER FRA INVESTERINGSAKTIVITETER			
INVESTERINGER I VARIGE DRIFTSMIDLER	-9 462 847	-503 854	-9 323 286
ENDRING IKKE OPPTJENT TILSKUDD	-527 206	-516 281	8 643 585
SALG AV VARIGE DRIFTSMIDLER (SALGSSUM)	0	-	-
ENDRING I ANDRE INVESTERINGER	0	-	-
NETTO KONTANTSTRØM FRA INVESTERINGSAKTIVITETER	-9 990 053	-1 020 135	-679 701
KONTANTSTRØMMER FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER			
OPPTAK AV NY GJELD (KORTSIKTIG OG LANGSIKTIG)	6 000 000		
NEDBETALING AV GAMMEL GJELD	-1 416 681	-333 332	-333 332
ENDRING KASSAKREDITT	0	-	-
UTBYTTE	0	-	-
NETTO KONTANTSTRØM FRA FINANSIERINGSAKTIVITETER	4 583 319	-333 332	-333 332
NETTO ENDRING I LIKVIDER I ÅRET	-1 526 822	6 643 318	-1 293 184
KONTANTER OG BANKINNSKUDD PER 01.01	18 204 718	11 561 401	13 175 629
KONTANTER OG BANKINNSKUDD PER 31.12	16 677 896	18 204 719	11 882 445
KONTANTER OG BANKINNSKUDD BESTÅR AV KASSE, BANKKONTO OG SKATTETREKSKONTO. SKATTETREKSKONTO UTGJØR KR 1.324.501.			

Eiendelssiden økt/gjeld redusert = negativt fortegn

Eiendelssiden redusert/gjeld økt = positivt fortegn

Alltid IB -UB med de fortegn som står i balansen

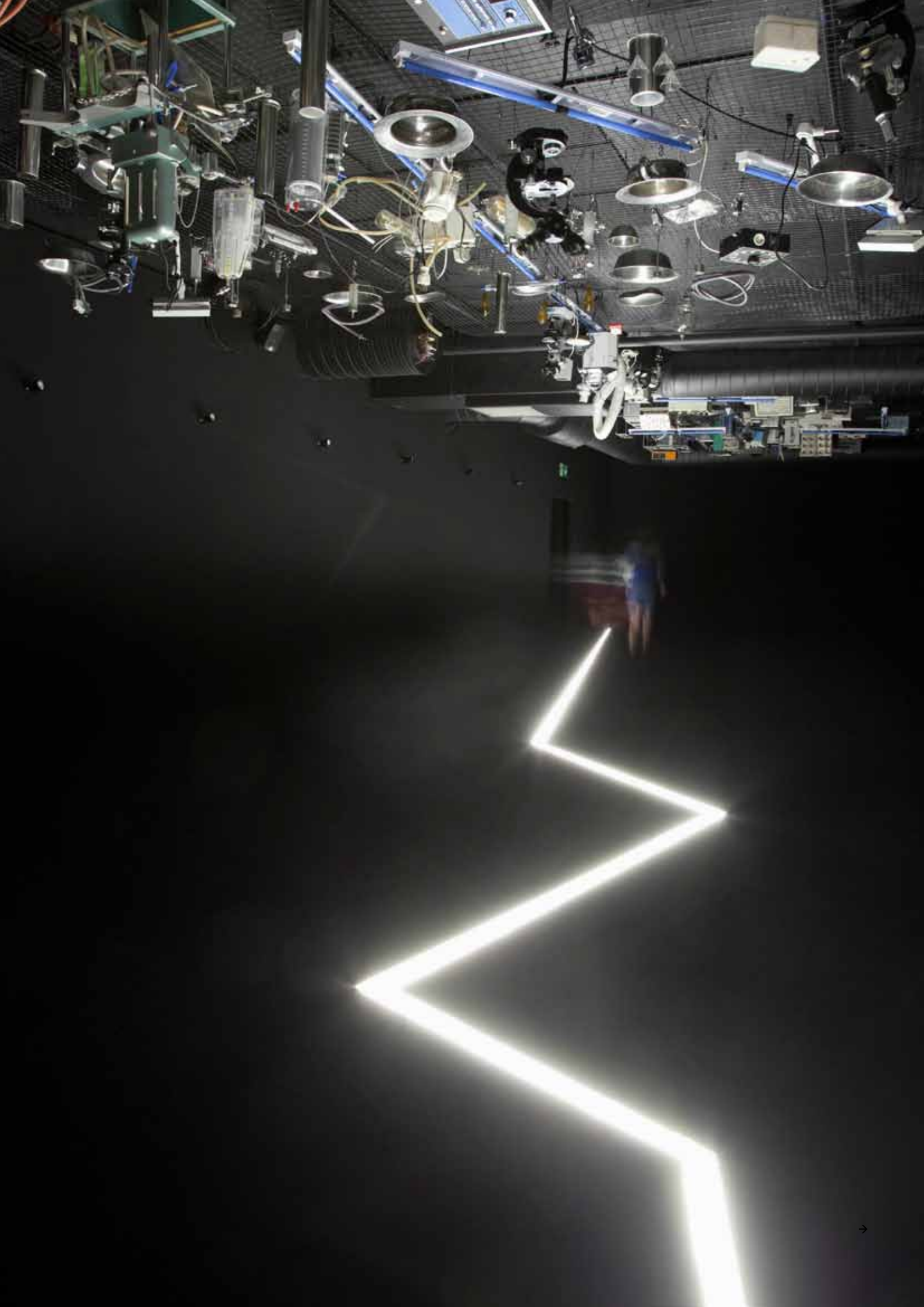
varer

KF

Lev gjeld

NTM-fonds

Venneforeningen

STATSAUTORISERTE
REVISORER

Independent member

BKR
INTERNATIONAL

Til Styret i
Stiftelsen Norsk Teknisk Museum
Org.nr 979 676 832

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet 2011

Vi har revidert årsregnskapet for stiftelsen Norsk Teknisk Museum, som består av balanse per 31. desember 2011, resultatregnskap som viser et overskudd på kr 488.453 og kontantstrømoppstilling, for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og museumsdirektørens ansvar for årsregnskapet

Styret og museumsdirektøren er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards om Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for stiftelsens utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av stiftelsens interne kontroll.

En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til stiftelsen Norsk Teknisk Museum per 31. desember 2011 og av resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet til Stiftelsen Norsk Teknisk Museum som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller begrenset revisjon av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av stiftelsens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Konklusjon om utdelinger og forvaltning

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendige i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000, mener vi stiftelsen er forvaltet i samsvar med lov, stiftelsens formål og vedtektene for øvrig.

Stabekk, 27. februar 2012
NITSCHKE AS

Steinar P. Rossow
Statsautorisert revisor

